Żydowska gazeta ilustrowana. — Jüdische Illustrierte Zeitung.

Wychodzi każdego piątku. **Prenumerata wynosi**: Rocznie K. 10 — Rbs. 5 — M. 12.-Frs 15. Półrocznie 5 K. — Rbs. 2.50 — M. 6 — Frs 7.50, kwartalnie K. 2.75 — Rbs. 1.50 — M. 2.25 — Frs. 4. Pojedyn. egzemplarz 20 hal. — 10 kop. — 25 Pf. — 30 Centm. **Redakcya i Administracya** Kraków, Grodzka 62 — telefon 412 — Konto Pocztowej Kasy Oszczędności 57.341. **Ogłoszenia przyjmuje**: Biuro reklamowe i anonsów »Prinzipia« w Krakowie św. Marka 21.

Erscheint jeden Freitag. **Abonnementspreis**: jährlich K. 10. — Rbl. 5. — M. 12. — Frs 15.—halbjährlich K. 5. — Rbl 2·50. — M. 6 — Frs 7·50, — vierteljährlich K 2·75. — Rbl 1·50. — M. 2 25. — Frs 4. — Einzelne Nummer: 20 Heller — 10 Kop. — 25 Pf. — 30 Centm. **Redaktion und Administration**. Krakau, Grodzka 62. — Telephon 412. — Oester. Postsparkassen-Konto 57.341. **Inseraten-Annahme**: Reklame-Bureau »Prinzipia« Krakau, Markagasse 21.

ערשיינט יעדען פרייטאג. אבאנאמענטס-פרייז: יעהרליך 10 קראנען, = 5 רובל. האלביעהריג 5 קראנען = 2.50 רובל. פיערטעל יעהרליך 2.75 קראנען, = 1.50 רובל. — איינצעלנע נומער 20 העללער = 10 קאפ. — אין אנדערע לענדער: יעהרליך 15 פראנק, האלביעהריג 7.50, פיערטעליעהריג 4 פראנק. רעדאקציאן אונד אדמיניסטראציאן: קראקא גראָדגאססע 62. — טעלעפאן נר׳ 412 — עסטערר. פאסטשפארק.-קאנטא נר׳ 57,341. אינזעראטען-אננאהמע: אנאנסען-בירא „פרינציפיא" קראקא, מארקא-גאססע 21.

א מאָרד אים אייזענבאהן-וואַגאָן.

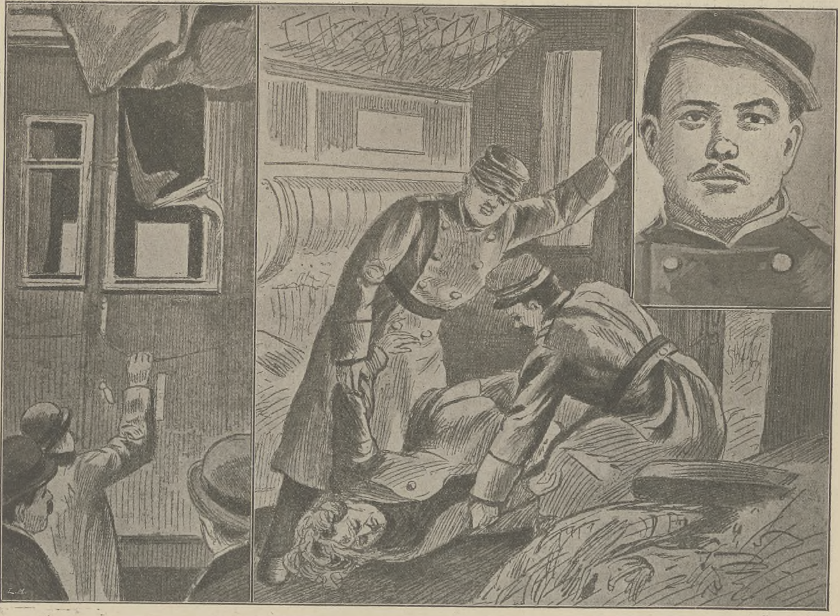

מאָרד אים אייזענבאהן-וואַגאָן: די סצענע פון דער ערמאָרדונג. (אויבען רעכטס איז דאָס בילד פון דעם הויפטמערדער מישעל.)

דיעיניגע אבאנענטען, וואס זייער אבאנעמענט ענדיגט זיך מיט דיעזע נומער, בעקומען ביינעלעגט א פאסט־שעק, מיט וועלכען זיי זאלען עם תיכף ערנייערן, כדי מיר זאלען נישט זיין געצוואונגען, אויפצוהערען מיטן צושיקען פון אונזער בלאט.

די פ. ט. אנגענטען ווערען אויפגעפאדערט, תיכף צו בעגלייכען זייערע רעכנונגען, ווי"ל ז.אנסט וועלען מיר זיי נישט מעהר צושיקען די בלעטער.

אונזער הויפטפערטרעטער אין רוסלאנד איז: י. מערעצקי, ווארשא, כמיעלנא נר' 49, פיליאלע אין לאדז: פשעיאזד נר' 16.

אין רומעניען: יאזעף בארטפעלד, פאשקאני.

אין בעלגיען: ס. קאהאן, אנטווערפען.

אין אמעריקא: ש. דרוקערמאן, ניו־יארק, 50 קאנאל־סטריט.

די אדמיניסטראציע.

א מארד אין אייזענבאהן־וואגאן.

אם 15 דעצעמבער 1909 האט מען אויפ'ן פאריזער באהנהאף בעמערקט, אז די טהיר פון א דאמען קופעע אין א ערשט־קלאסיגען וואגאן איז געוועזען אויפגעריסען און אין קופעע האט מען קיינעם נישט געטראפען, נאר א קאלוזשע בלוט.

די באהן־דירעקציע האט דאפין תיכף פערשטענדיגט די פאליציי און נאך לאנגען נאכזוכען האט מען אויף דער באהן־שטרעקע צווישען ברונאי און פאריז געפונען א פערוואונדעטע פרויענליייכע, וועלכע מען האט דערקענט אלס די פרוי אלמנה פונ'ם געוועזענעם פאריזער באנק־דירעקטאר נ ו מ י ן.

א גיפט־אפערע אין פאריז. דער פערגיפטעטער גאדא־ר.

די פאליציי האט צו ערשט אנגענומען, אז די פרוי נומין איז ארויסגעפאלען פונ'ם קופעע און איז אויף אזא אופן געהרגע'עט געווארען. נאר איהרע קרובים האבען באלד בעמערקט, אז ס'פעהלען איהר די צוויי קאסטבארע רינגען, וועלכע זי פלעגט שטענדיג צו טראגען אויף איהרע פינגער און דאפון האבען זיי זיך משער געווען, אז זי איזט אוודאי ערמארדעט געווארען אין האבען אויסגעשריעבען א פרעמיע פון צוועלף טויזענד פראנק פאר דעם יעניגען וואס וועט ענטדעקען דעם מערדער פון דער פרוי נומין.

נאך דער אויסשרייבונג פון דער פרעמיע זענען אלע מאל געקומען אנדערע פאסאזשירען, וואס זענען געפאהרען מיט יענעם צוג און האבען יעדער צוביסלעך געשילדערט דעם פערלויף פון דער דעמאלסדיגער רייזע, ביז ס'איז געפאלען דער חשד אויף די צוויי סאלדאטען מ י כ ע ל און נ ר א ב, וועלכע האבען גראד דעמאלט געהאט אורלויב פון זייער רעגימענט און זענען זיך אביסעל געפאהרען קיין פאריז.

אנפאנגס האבען זיי געלייקענט, זיי האבען אפילו אויסגעוויעזען, וואו זיי האבען זיך אין דער קריטישער צייט געפונען און מען האט זיי נאך דער ערשטער ארעטירונג באלד ארויסגעלאזט. נאר ווען ס'זענען געקומען פרישע עדות און האבען ווידער בעהויפטעט או מ'האט זיי געזעהן פאהרען מיט דעם צוג און אפילו שטעהן אויף דעם פלאטפארם פון דער בעט־עפענער קופע. אין וועלכען די פרוי נומין איז געפאהרען, דעמאלט האט מען זיי צום צווייטען מאל ארעטירט און דאסמאל האבען זיי שוין מודה געווען, דאס זיי זענען די אייגענטליכע מערדער פון דער פרוי נומין.

מיר ברענגען אין אונזער היינטיגער נומער א פאטאגראפישע אויפנאהמע, וועלכע שטעלט פאר דעם שרעקליכען מארד.

די ציוניסטישע דעלעגאטען אויפ'ן האמבורגער האפען.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן ציוניסטישען־קאנגרעס אין האמבורג האט די האמבורגער אמעריקא־ליניע, איינגעלאדען די דעלעגאטען פון קאנגרעס און די פארשטעהער פון דער פרעסע צו מאכען א רונד־רייזע אין איהרע שיפען ארום האפען און צו בעזוכען די האלען פון די עמיגראנטען, אויך צו בעטראכטען דאס דאמפף־שיף „אמעריקא".

לערך 400 ציוניסטען־דעלעגאטען און זשורנאליסטען האבען די איינלאדונג אנגענומען און האבען פערטאג מיט'ן וויצע־פרעזידענט פון קאנגרעס, דר. בארענהיימער פון קעלן, בעזוכט דעם האמבורגער האפען, דורך וועלכען עס וואנדערען אויס צעהנדליגער טויזענדער פון אונזערע עמיגראנטען.

די ציוניסטישע דעלעגאטען אויפ'ן האמבורגער האפען: א גרופע אויסוואנדערער פאר די אויסוואנדערע־האלען פון דער „האמבורג־אמעריקא־ליניע".

ציוניסטישע דעלעגאטען אויף'ן האמבורגער האפען: די דעלעגאטען אויף'ן שיף „אמעריקא" פון דער „האמבורג-אמעריקא-ליניע".

ביי די ס'מ פאולי-איינשטייגונגס-בריקען איז שוין געשטאנען גרייט דאס סאלאנען-דאמפף-שיף „ווילקאמען", בעפוצט מיט פאהנען, און האט געפיהרט די געסט, ביי זעהר א שעהנעם, טרוקענעם ווינטער-וועטער און ליכטיגען זון-שיין דורך פערשיעדענע ערטער פון פארט, וועלכע האבען געמאכט זעהר א אינטערעסאנטען איינדרוק אויף די דעלעגאטען, איבערהויפט אויף די וואס האבען אזא ערשיינונג צום ערשטען מאל געזעהן.

ביי דעם עק פון האפען האט זיך דאס שיף געשטעלט און די רייזענדער-געסט האבען אויסגעשטיגען פון „ויל-קאמען" און אונטער דער פיהרונג פון ספעציאליסטען געגני' בעטראכט די האלען, וואס זענען איינגעריכטעט פאר די עמיגראנטען, מיט זייערע מאסען הינעינישע און אנדערע איינארדנונגען, וייערע וואהנונגען און בעזונדערע נאסען, ווען א מחנה עמיגראנטען האט געטאנצט א ענול ביי די קלאנגען פון דער מוזיק.

ווי פערשיעדען עס איז געוועזען די נאציאנאליטעט פון די אויסוואנדערער, וואס האבען זיך דאן געפונען אין די עמיגראציאנס-האלען, איז געוועזען דאס בילד פון די בעזוכער קאנגרעס-לייט נאך פערשיעדענארטיגער, ווייל די דעלעגאטען פון קאנגרעס בעשטעהען דאך פון רוסען און אמעריקאנער, עסטרייכער און פראנצויזען, ענגלענדער, איטאליענער און טערקען, מענער מיט פרויען צוזאמען, זיי אלע האבען בעטראכט דאס עמיגראנטען-שטעטל, וואס די האמבורג-אמעריקאנער-ליניע האט דא בעשאפען.

דערנאך איז די גאנצע מחנה דעלעגאטען און זשורנאליסטען געפאהרען צו די קוהווערדער פארטען, וואו דאס שיף „אמעריקא" האט זיך געפונען.

די בעזוכער זענען אריבערגעגאנגען פון איין דעק אויפ'ן אנדערן, בעקוקט די צימער און סאלאנען, איבערהויפט אבער דעם צווישענדעק, וואו עס פאהרען דער גרעסטער טייל פון די עמיגראנטען, און זענען זיך ענדליך צוזאמענגעקומען אין רויך-סאלאן פון דער ערשטער קלאס, וואו פאר זיי אלעמען איז געוועזען צוגעגרייט א פריהשטיק.

דאי האט דאס שיף „ווילקאמען" אבגעפיהרט די געסט צוריק צו די אבשטייגונגס-בריקען, נאך זייענדיג אויפ'ן שיף האבען די דעלעגאטען אנגעהויבען זינגען דאס ציוניסטישע ליעד „עוד לא אבדה תקותנו", און מיט געזאנג זענען זיי אויסגעשטיגען פון שיף אויפ'ן ברעג.

אפארשונגס-רייזענדער מארדעט אין תימן.

אין האדיידא, אין תימן, איז דער פארשונגס רייזענדער הערמאן בוקהארדט פון די דארטיגע איינוואוינער ערמארדעט געווארען.

הערמאן בוקהארדט איז געבוירען געווארען אין בערלין אינ'ם יאהר 1867. אל'ס א זוהן פון רייכע יודישע עלטערן האט ער זיך צוגערישט געווידמעט דעם קויפמענישען בעריף. ער האט זיך אבער באלד איבערצייגט, אז ער בעזיצט ווענינ סוחרי'ישען זין, דאגעגען חשק האט ער געהאט צו רייזע-שטודיען און זיין אידעאל איז געוועזען צו בערייזען אלע פינף וועלט-טהיילע. זיינע ערשטע פארשונגס-רייזען האט ער געמאכט אין אמעריקא, א נדיען און אויסטראליען. דאן האט ער זיך געווידמעט אויסשליעסליך דער אריענט-פארשונג און איז דורכגעפאהרען אין דער לענג און אין דער בריים גאנץ סיריען, תימן, פערזיען, כונא-א, מורח-אפריקא און סיווא.

פון דיזע אלע רייזען האט ער געמאכט פאטאגראפישע אויפנאהמען, וועלכע, ער האט אוועק געגעבען אין די וויסענשאפטליכע אינסטיטוציעס און האט געדרוקט א סך רייזע-בעשרייבונגען און בעריכטע, וועלכע געפינען זיך אין אלע גרעסערע ביבליאטהעקען. א חוץ דעם האט ער ענטדעקט א סך אריענטאלישע שריפט-צייכענס און אנדערע געגענשטענדע, וועלכע האבען א גרויסע וויסענשאפטליכע בעדייטונג.

זיין לעצטע רייזע האט ער געמאכט אין טיעף דרום-אראביען. „דער איטאליענישער קאנסול אין די טירקישע בעהערדען האבען איהם אפילו נישט געהייסען א הין פאהרען, ווייל אינטער די דארטיגע שבטים הערשט איצט א שטארקע אונצופרידענהייט און אויפרעגונג געגען דער טירקישער רעגירונג. בוקארדט האט זיך אבער פון זייער התראה נאר-נישט געמאכט און בעהויפטעט, אז ער מוז דיזע נסיעה אויספיהרען. דער טירקישער גובערנאטאר האט איהם אפילו מיטגעגעבען א קאמפאניע מיליטער, כדי זיי זאלען איהם שיצען, נאר קומענדיג קיין האדיידא, איז ער מיט זיינע בעגלייטענדע סאלדאטען פון דער אויפגערעגטער בעפעלקערונג ערמארדעט געווארען.

הערמאן בוקארדט איז געוועזען א זוהן פון רייכע יודישע עלטערן און האט זיך אליין אויך געפיהלט אלס יוד. אין דערפאר האט ער זיך מיט בעזונדערער ליעבע אבגעגעבען צו די פארשונגס-רייזען אין מזרח.

א נייער גרויס-ווזי'ר: האקי-ביי.

זעלבסטמארד פון א מוטער מיט א קינד.

שנעע־לאקאמאטיווע אין אמעריקא.

אין אמעריקא איז לעצטענס ערפינדען געווארען אזא שנעע־לאקאמאטיוו, מיט וועלכען מען שלעפט ארוים ביימער מיט די ווארצלען, ווען די וועלדער ווענען שטא־ק פערשנעע־ט אזוי בענוצט מען דיזע לאקאמאטיוום, וועלכע ווערען אנגעבראכט אויף אזעלכע שמאלע שליטעלעך.

די פאהרט געשעהט אזוי ווי ביי א אויטאמאביל. דער פיהרער פונ׳ם לאקאמאטיוו זיצט פאר׳ן קעסעל און דער דאמפף־צילינדער איז אנגעבראכט אויף דער רעכטער זייט. וועלכער טרייבט מיט א מעכטיגער קראפט די טריעברעדער.

דיעזע לאקאמאטיווען מאכען דורכשניטליך 80 קילא־מעטער א טאג און שטעלען שיין צי דאס אויס־געהאקטע האלץ ביז צו דער זענע ווערק, אדער ביז צו דער באהנסטאציע. אינמבעזאנדערע נוצט מען זיי אין אזעלכע וועלדער, וואו די ביימער שטעהן איינצעלווייזע און צו בעניצען זיך מיט א שפעציעל דאצו געשאפענע שמאלע־באהן קאנוויניערט נישט.

דער גאנצער לאקאמאטיוו וועגט נישט מעהר ווי 15 טאנען און אז מ׳פולט איהם אן מיט וואסער און קויהלען, וועגט ער 18 טאנען.

זעלבסט־מארד פון א מו־טער און א קינד.

מאנטאג דעם 3 יענער האט זיך אין וויען די פרוי פון א לעמבערגער אינסטאלאטאר אבעלעס. ארונטערגעווארפען מיט איהר קינד פון דעם 4־טען שטאק אין דער מאטהילדער־גאסע נומר 2.

סאפיע אבעלעס, איז אליין א וויענערין און האט חתונה געהאט קיין לעמבערג מיט א אינסטאלאטאר אבעלעס. נאר ווייל זי איז עפים נישט געזונד געווען, איז זי מיט איהר 7־חדשים אלטען יונגעלע געפאהרען קיין וויען צו איהרע עלטערן, וועלכע האבען איהר אבגעגע־בען א בעזונדערע וואוינונג אין דעם זעלבען הויז, וואו זיי האבען געוואוינט.

אין וויען האט זיך אפילו איהר געזונדהייטס־צו־שטאנד אביסעל פערבעסערט, נאר א דאקטאר האט זי נאך אלץ בעהאנדעלט, ווייל זי האט אביסעל געליטען גייסטעס־צעשטערונג.

דעם טאג וואס דאס אומגליק האט פאסירט, האט זי זיך צופעליג געפיהלט פרעהליך און מונטער און איז אליין געגאנגען אין דער אפאטהעק אריין בדי צו קויפען פילען פאר׳ן קינד׳ס וועגען, וועלכעס האט נאר געהאט א מאגען־קאטאר.

איהרע עלטערן האבען זיך געפרעהט און האבען געמיינט, אז זייער טאכטער איז שוין געזונד. פלוצים זענען זיי אבער איבערראשט געווארען פון א שרעקלי־כער בשורה.

סאפיע אבעלעס האט בעקומען אנפאלע פון גייס־טעסשטערונג, און אין א העכסט געריעזען צושטאנד האט זי פעסט אומא־מט איהר קינד און דורכ׳ן פענס־טער זיך אראבגעווארפען פון פיערטען שטאק.

דאס קינד איז באלד געהרג׳עט געווארען און זי האט מען תיכף אין א האפנונגס־לאזען צושטאנד אבגע־פיהרט אין שפיטאל אריין, וואו זי איז אויך אין עטלי־שעה ארום געשטארבען.

מיר ברענגען אין אונזער היינטיגער נומער די פא־טאגראפישע אויפנאהמע, וועלכע שטעלט פאר דעם מא־מענט, ווען פרוי אבעלעס פאלט מיט איהר קינד אויף דער גאס אראב.

א נארדפאל־מיטאג.

די גרויסע מיליאנערם צעבראכען זיך די קעפ, ווי אזוי אויסצוברענגען זייער געלד — אנדערע דאגות האבען זיי נישט!

עס גיבט מאנכע, וועלכע גיבען אוים פיעל געלד פאר וויסענשאפטליכע צוועקע, פאר קונסט און ליטערא־טור; אנדערע וויעדער שפענדען מיליאנען פאר שולען, שפיטעלער און אנדערע צדקה־זאכען, וויעדער אנדערע ברענגען אוים זייער געלד אויף פערד, אויטאמאבילס עטצ.

א גאנץ ארגינעלע ארט, אויסצוברענגען געלד, האט אויסגעקלערט דער אמעריקאנישער מיליאנער גע ארג קעסלער.

ער האט איינגעלאדען 40 זיינע חברים אין א לאנדאנער האטעל אויף א מיטאג, וועלכעס האט גע־קאסט בסך־הכל 50,000 מארק דאס הייסט אז יעדער גאסט האט אויפגעגעסען פאר צירקא 1200 מארק.

דער טאג איז געווען זעהר ארגינעל. עס איז גע־ווען א נארדפאל־מיטאג די קעלנער זענען געגאנגען אנ־געקליידעט ווי די עסקימאס, די געסט זענען געזעסען ארום א קאלעכיגען ווייסען טיש. וואס האט אויסגעזעהן ווי א אייזבלאק און אין דער מיט איז געלעגען א זילבערן טישטעך, מארקירענד נארד־פאל. די ווענד ווענען גע־ווען בעדעקט מ׳ט ווייסע קריזאנטעמען און האבען אויסגעזעהן ווי קלארער שנעע.

דער נארד־פאל מיטאג איז אויסגעפאלען זעהר ארגינעל און זיין ארגאנשער, קאן מיט איהם זיין זעהר צופריעדען. די גאנצע וועלט־פרעסע שרייבט איבער איהם און די אילוסטרירטע צייטונגען ברענגען ארגינעלע אי־לוסטראציעם פון דיזעם וועלט־שענעם מיטאג.

א גיפט־אפערט אין פאריז.

דאס פאריזער געריכט בעשעפטיגט זיך איצט מיט א גיפט־אפערע, וועלכע דערמאנט אין דער וויענער מעשה־האפריכטער.

די געשיכטע דאפון, וואס האט א גאנץ פער־וויקעלטע פערגאנגענהייט, שטעלט זיך פאר אויף פאל־גענדע ווייזע:

אינ׳ם חודש אקטאבער 1909 איז דער טענאר פון דער פאריזער אפערא, נ א ד א ר ד, מיט זיין פרוי אויסגעפאהרען אין דעם דארף אריין בעסינעט, צו זייערע בעקאנטע דוריעוקס. אויפ׳ן שפאציער האט זיך נאראדר בעקלאגט, אז דער קאפ טהוט איהם שטא־ק וועה און מיט דער הסכמה פון זיין פרוי און פון דער פאמיליע דוריעוקס, איז ער געגאנגען זיך צו לעגען.

אהיימקומענדיג האט זיך די פרוי דוריעוקס דער־מאנט אז זי האט ערגיץ א שאכטעל אנטריפהין־פילען וואס עמיצער האט זיי מיט עטליכע טאג געשיקט און לויט דער אויפשריפט פונ׳ם שאכטעל זענען זיי א גוט מיטעל צו קאפ־וועהטאג. נאדא־ר האט צוערשט די פילען אפילו נישט געוואלט נעהמען, נור שפעט אין דער אכט ווען זיינע קאפ־שמערצען האבען זיך בעדייטענד פערגרעסערט, האט ער זיך ענטשלאסען און איינגענומען די פילען.

ווען די פאמיליע דוריעוקס. מיט נארא־ד׳ס פרוי זענען אין דער פריה אויפגעשטאנען, איז שוין דער טענאר נאדיארד געוועזען טויט.

קיינעם איז אפילו נישט איינגעפאלען צו קלעהרען אז די פילען! זענען געוועזען פערגיפטעט. נאר ערשט מיט עטליכע וואכען שפעטער איז דער פאמיליע דוריעוקס ווידער

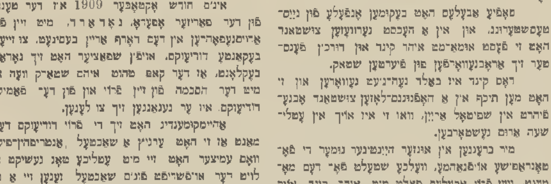

שנעע־לאקאמאטיווען אין אמעריקא.

אָננעקומען פֿער פּאָסט אַ שאַכטעל שאָקאָלאַדען און אַ שאַכטעל מיט מושעלן. און ווייל דיעזע פּאַקעטליך האָבען נישט געהאַט קיין אַבזענדער, איז זיי די גאַנצע זאַך גע־וואָרען זעהר אויפפאַלענד און זיי האבען די שאָקאָלאַדען מיט די מושעלן איבערגעגעבען דער פּאָליציי וועלכע האָט זיי איבערגעגעבען צו אַ כעמיש־לאַבאָראַטאָריום. וואו ס'איז באַלד נאָך אַ כעמישער אונטערזוכונג פֿעסט־געשטעלט געוואָרען, אַז די שאָקאָלאַדען מיט די מושלען זענען פֿערגיפֿטעט. די פּאָליציי האָט אָבער בשום־אופן נישט געקענט קומען דאַרויף ווער עס האָט געקענט זיין דער אַבזענדער פֿון דיעזעלבע.

מיט אַ צייט שפּעטער איז רודיעוקס געגאַנגען אויף דער גאַס און האָט בעגעגענט אַ קומיע־מעדעל מאַריע באָורעט. מיט וועלכער ער האָט געהאַט ליעבעס־פֿער־העלטניסע אין ווי ער האָט גאָר געוואָלט צו איהר צו־געהן, איז זי שטאַרק איבעראַשט געוואָרען און איז פֿון איהם אַנטלאָפֿען. איהר איבעראַשונג איז איהם געוואָרען אויפפאַלענד און ער איז איהר נאָכגעלאָפֿען ביז'ן וואַרענ־הויז־אַריין, וואו זי איז געווען אַנגעשטעלט. דאָרט איז זי געבליעבען אַזוי צעשראָקען, אַז רודיעוקס האָט זי אָנגע־הויבען חושד צו זיין, אַז זי איז געווען די אַבזענדערין פֿון די פֿערגיפֿטעטע פּילען, שאָקאָלאַדען און מושעלן. ער איז באַלד אַ היים געלאָפֿען און האָט פֿערגלייכט די שריפט מיט וועלכער ס'איז געווען געשריעבען די אַד־רעסע אויף די זענדונגען, אַ קענען דער שריפט פֿון די בריעף וואָס ער האָט פֿון איהר געהאַט און האָט פֿעסט־געשטעלט, אַז ס'איז איינע און די זעלבע שריפט.

רודיעוקס האָט די זאַך תיכף איבערגעגעבען דער פּאָליציי, וועלכע האָט ביי מאַריע באָורעט דורכגעפֿיהרט אַ הויז־אונטערזוכונג. וואו זי האָט געפֿונען אַ פֿלעשיל מיט אַרסיניעק. די באָורעט האָט זיך אפילו געפּרובט פֿער־טיידיגען, אַז דאָס פֿלעשעל האָט איבערגעלאָזט אַ צימער הערר וואָס האָט דאָרט אַמאָל געוואוינט. נור די פּאָ־ליציי האָט זי באַלד אַרעסטירט און ס'איז שוין איצט כמעט זיכער, אַז זי האָט געשיקט די פֿערגיפֿטעטע גע־גענשטענדע צו דער פֿאַמיליע רודיעוקס. כדי אויף אַזאַ אופן זיך ניקם צו־זיין און רודיעוקס'ן, דערפֿאַר ווייל ער האָט נישט מיט איהר חתונה געהאַט.

די שרפה אינ'ם העניגליכען פּאלאסט פֿון אטהען.

אין דער נאכט פֿון פֿרייטאג אויף שבת דעם 7 יענער, איז אויסגעבראכען א פֿייער אינ'ם פּאלאסט פֿון גריעכישען קעניג אין אַטהען און האט חרוב געמאכט דעם גאנצען מיטעלסטען פֿליגעל.

א גארדען־פּארטי.

דער שלאס וואס געפֿינט זיך אויפ'ן קאנסטיטוציאנ־פּלאץ איז אין די יאהרען 1834—1838 געבויעט גע־ווארען, לויט די פּלענע פֿון א לייפּציגער ארכיטעקט. פֿאר'ן קעניג אָטטאָ I. און איז ארומגערינגעלט פֿון העררליכען פּארק.

פֿרייטאג־צו־נאכטס 10 א זייגער, האבען פֿאר־ביינעהענדע מענשען בעמערקט אז ס'ברענט זיך עפּעס אין שלאס און האבען דאדויף אויפמערקזאם געמאכט דאס שלאסס־פּערזאנאל, וועלכעס האט פֿון גאר נישט געוואוסט.

אבגעברענט האט בלויז דער מיטעלסטער פֿליגעל פֿונ'ם שלאס. אין וועלכען ס'איז געווען איינגעריימט די קעניגליכע קאפּעלע, דער גרויסער פּאמפּאיאנישער באל־זאאל. די וואוגונגען פֿונ'ם הויף־פּערזאנאל און די צימערן אין וועלכע ס'האבען זיך געפֿונען טהייערע געמעלדעס און קאסטבארע מעבעל־שטיקע.

דאס פֿייער האט געדויערט א גאנצע נאכט און געמאכט שאדען אויף 1 מיליאן מיט 200,000 פֿראנק די גאנצע שטאדט איז געווען ביינאנד אפילו די געגנער פֿון דער דינאסטיע האבען זיך אויך בעטייליגט אין דער רעטונגס־אקציאן. פֿון דעסטוועגען האט מען וועניג גע־קענט ראטעווען, דען ס'האט געפֿעהלט וואסער.

אין איינעם פֿון די צימערן, וועלכע האבען אבגע־ברענט, האבען זיך א סך וויכטיגע דאקומענטע פֿון דעם בעפֿרייאונגס־קריעג קעגען די טירקען און דעם קעניג'ס פּריוואט־פּאסט. נישט אלע אבער האט מען נאך גע־קענט ארויס ראטעווען, ווייל אטייל זענען פֿערברענט גע־ווארען נאך איידער מ'האט דערזעהן האס פֿייער.

די קעניגליכע פֿאמיליע איז דעמ'לט פּונקט געווען אין זייער ווילע טאטאי, פֿון וואנען מען האט ווי טע־לעגראפֿיש בערופֿען. דער קעניג מיט ביידע פּרינצען זענען געשטאנען ביים פֿייער ביז דריי אין דער פֿריה און האבען זיך נאכגעפֿרעגט אויף פֿערשיערענע געגענשטענדע צו זיי זענען נאך דא. צו זיי זענען פֿערברענט געווארען.

וואס עס איז געווען די סבה פֿון דער שרפה איז לעת־עתה נאך, נישט פֿעסטגעשטעלט געווארען. א טייל בעהויפּטען, אז דאס פֿייער שטאמט פֿון דעם עלעק־טרישען בעלייכטונגס־ווערק דען דער בעזארגער דאפֿון איז פּונקט געווען אויף אורלויב. אנדערע וויעדער מיינען, אז די שרפה איז ענטשטאנען דורך א לעכט וואס מ'האט זיך דאפֿון אנגעבאפּט דער טיש.

דער קעניג האט אליין איבערגעפֿרעגט די הויף־דאמען איבער די אורזאכע פֿון דער שרפה, אבער אלע האבען דאס זעלבע געענטפֿערט, אז זיי האבען פֿריהער גאר נישט בעמערקט.

אויף פֿעראָרדנונג פֿונ'ם קעניג וועט מען דעם אבגעברענטען טייל פֿון פּאלאס, זיך תיכף נעהמען צוריק אויפבויען.

א נייער גרויס־וועזיער.

אין דער טירקיי איז. פֿאָרינע וואָך פֿאָרגעקו־מען אַ ענדערונג אין מיניסטעריום, דער גרויס־וועזיער הילמי פּאשאַ האט רעמיסיאָנירט און אויף זיין שטעלע איז געקומען האקקי־ביי. דער ביזהעריגער טירקישער באָט־שאַפֿטער אין רוים.

דער נייער גרויס־וועזיער איז א בעקאַנטער פֿיהרער פֿון די יונגטירקען, וועלכע האבען איצט איבערגענומען די גאַנצע ממשלה אין זייערע הענד, ביז איצט האבען זיי זיך נאָך אַ ביסעל צוריק געהאַלטען און געלאָזט נישט־טירקישע מיניסטער פֿיהרען די ממשלה.

ווי ווייט אבער האקי־ביי פֿיהלט זיכער אויף זיין בענקיל ציינט דער פֿאַקט. אז דער באָטשאַפֿטער־פּאָסטען אין רוים וועט לעת־עתה נישט ווערען בעזעצט. האַקי־ביי רעכינט געהמליך. אויב עס וועט איהם אפשר נישט זיין מעגליך. לאנג צו בלייבען גרויס־וועזיער, און אין דיעזען פֿאַל וויל ער ליעבער צוריק קומען קיין רוים.

טאַמאַסי : די הויפּטשטאַדט וואַטהי.

די שרפה פונ'ם קעניגליכען פאלאץ אין אטהען: דער קעניגליבער פאלאץ.

א שרעקליכע שרפה אין ווילנא.

פאר'יגען זונטאג איז פארגעקומען אין ווילנא אזא שרפה, וועלכע אפילו די ווילנער זקנים געדענקען נישט אזא גלייכען און וועלכע האט אויך געבראכט צו מענשליכע קרבנות.

דאבײ איז אויך פערברענט געווארען זאלקינד'ס הויז מיט זיין גרויסען מאגאזין, וועלכער איז געווען א מין פאריזער „לובר", וואו מ'האט אלין געקענט בעקומען, פון דער קלענסטער ביז דער גרעסטער זאך. זאלקינד'ס מאגאזין האט זיך גערעכענט פאר א זעלטענהייט נישט נאר אין ווילנא, אבער אויך אין אנדערע גרעסערע שטעדט אין רוסלאנד זענען אזעלכע געשעפטען נישטא. אין זאלקינד'ס מאגאזין האבען געארבייט העכער 100 מענשען אנגעשטעלטע סחורה איז געווען אויף איינע מיליאן רובל. און דער גרעסטער טייל פון איהר איז איצט פערברענט געווארען.

די שרפה האט אויסגעבראכען זונטאג פריה ארום 6 א זייגער, ווי מ'זאגט, פון די עלעקטרישע דראטען, וועלכע האבען זיך געפונען אין דעם אויסשטעלונגס פענסטער, וואו מ'האט פונאנדער געלעגט פערשידענע מיני סחורות צו די קינפטיגע חנוכה. דער פייער האט באלד ארומגעכאפט דאס גאנצע הויז, אין וועלכען ס'האבען זיך געפונען, אויסער דער גרויסער מאגאזין, אויך די אבטיילונג פון דער פעטערבורגער פריוואטער האנדעלס-געזעלשאפט, די וואהנונג פון ד"ר סאלאנאוויטש און איינע יודישע קראמען.

אין ג'כען זענען געקומען צולויפען די ביידע אבטיילונגען פון די פייערלעשער — די קאזיאנע און פרייווילינע — און געארבייט מיט אלע כוחות איינצושטילען דעם פייער, אבער דאס האט נישט געהאלפען. צוליעב די פיעל לייכט-ברענענדע חפצים, וועלכע האבען זיך געפונען אין זאלקינד'ס געשעפט, איז דער גאנצער מאגאזין באלד ארומגעכאפט געווארען פון פייער. וועלכער האט זיך פערשפרייט אויך אויפ'ן אויבערשטען עטאזש, וואו ס'האט זיך געפונען די אבטיילונג פון באנק.

א דאנק דער ארבייט און בעמיהונגען פון דע דירעקציע פון באנק, האט זיך דא'ט איינגעגעבען ארויס צוראטעווען דאס געלד. ווערט-פאפיר'ען און וועקסלען אויך די קאסע האט מען דורכ'ן פענסטער ארויסגעווארפען אויף דעם ר"ר סאלאנאוויטש מיט זיין פאמיליע האט זיך נאר א דאנק א צופאל איינגעגעבען ארויסצוראטעווען זיך לעבערינגעהייט פון 2-טען שטאק וואו זיי האבען געוואהנט.

2 א זייגער בייטאג, דאס הייסט נאך 8 שעה ברענען, זענען פון זאלקינד'ס גרויסען הויז איבערגעבליבען נאר די אבגעברענטע ווענד אליין. עס זענען אויך פערברענט געווארען איינינע יודישע קראמען, וועלכע האבען זיך געפונען אויף יענעם זייט הויז. צו רודניצקע גאס צו; מיט נסים איז געבליבען אונבעריהרט זענע זאלד'ס אייזען געשעפט.

דער פייער האט זיך אריבערגעטראגען אויך אויף איינינע נאהנטע הייזער. אבער דארט האט עס קיין גרויסע היזקות נישט אנגעמאכט. ערשט ארום 8 א זייגער אין אווענד האט זיך איינגעגעבען דעם פייער צו פערלעשען.

ווי מיר האבען שוין געזאגט, זענען אויך געווען מענשליכע קרבנות. אין פייער איז אומגעקומען, ווערענדיג פריהער פערשאטען דורכ'ן סוסיט. דער געהילף פון בראנד מייסטער קאנסטאנטין ענגעלעוויטש. איינינע פייער-לעשער זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

צוליעב דעם גרויסען עולם, וואס איז געשטאנען א גאנצען טאג ארום דעם ארט פון דער שרפה, האטען די פערשידענע באנדיטען און גנבים אוועקגעשלעפט דאס, וואס עס האט זיך איינגעגעבען צו ראטעווען פון פייער. נישט קוקענדיג אויף דעם. וואס דער פלאץ איז געווען ארומגערינגעלט פון פיעל מיליטער און פאליציי.

זאלקינד'ס מאגאזין איז געווען אסעקורירט אין 6 אסעקוראנץ-געזעלשאפטען.

א כינעזישער דאקטאר: טזאדפזוק-מסי אין בעגלייטונג פון זיינע חברים.

א רעקארד אין א פליה-מאשין.

דער פראנצויזישער אוויאטיקער לייטהנאנד, האט פאר'יגע וואך ערדייכט דעם העכסטען רעקארד פון זיין פליעה-מאשין.

ער איז געפלויגען ביז 1050 מעטער הויך און האט דורכגעמאכט 46 קילאמעטער אין 50 מינוט.

לאטהאם איז בעקאנט אלס איינער פון די טיכטיגסטע אוויאטיקער. ער האט עס צוערשט געפרובט דורכצוקוועדען דעם קאנאל לאמאש מיט זיין פליעה-אפאראט. איידער ס'איז בלעריאה'ן געלונגען צושטאנדע צו ברענגען דיזע קונסטשטיק.

ער האט אבער דאך נישט געהאט קיין גליק. דאס ערשטע אט איז ער ארויסגעפאלען אין מיטען וועג; דאס צווייטע מאל האט ער שוין געהאט באלד ערדייכט דעם ברעג, ווען דער מאטאר איז געבליבען שטעהן און ער האט געמוזט איינגעבען זיין פערזיך, בלעראט האט ביי איהם דערווייל אויסגעכאפט דעם זיעג און זיך גאמען איז בער'המט געווארען אין דער גאנצער וועלט.

לאטהאם רוהט אבער נישט און שווינט נישט. אט דערווייל אונטערדריקט ער כסדר גרעסערע רייזען און איצט איז איהם געלונגען צו ערדייכען דעם העכסטען רעקארד זאוואהל אין דער הויך ווי אין דער שנעלינקייט.

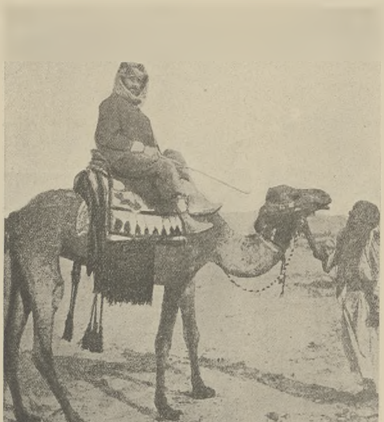

פארשונגס רייזענדער ערמאדעטע: דער ערמאדעטע הערמאן בוקהארדט.

די יודישע וועלט.

דער פראנצויזישער פארלאמענט וועגען יודען אין מאראקא.

עס איז בעוואוסט, וויפיעל רדיפות און אונרעכט עס ליידען די יודען אין מאראקא, וועלכע ליידען בעזאנדערס פון דער ווילדער מאראקאנישע ארמיניסטראציע. די מאראקאנער יודען האבען זיך שוין פיעל מאל געווענדעט מיט אנקלאגען צו דער חברה כל ישראל חברים. וועלכע האט א געוויסען איינפלוס אין פראנקרייך, כדי צו ווירקען אויף דער פראנצויזישער רעגיערונג. נאר פון די אלע פראטעסטען און השתדלות'ן איז ביז יעצט גארנישט געווארען.

נישט לאנג האט מען ווידער אנגעהויבען רודפ'ען יודען אין מאראקא, צווינגענדיג זיי צו ארבייטען אום שבת און יום־טוב און דער פארשטעהער פון „אליאנס" האט ווידער הערלאנגט א פראטעסט דעם פראנצויזישען קאנסול אין מאראקא. דאס מאל האט די זאך אנגענומען אן אנדערען תאראקטער, ווייל אין פראנצויזישען פארלאמענט איז איינגעטראגען געווארען א אינטערפעלאציע וועגען דעם, אזוי, אז דער אויסערען־מיניסטער פישאן האט געמוזט געבען א ענטפער און אין פארלאמענט זענען וועגען דעם פארגעקומען שארפע וכוחים. אין דער זעלבער צייט האט די „אליאנס" געשיקט א בריעף מיט א פראטעסט געגען די רדיפות אויף יודען צום גרוס־וויזיר פון מאראקאנער סולטאן און דאס אלץ צוזאמען האט געווירקט.

דער סולטאן מולי־האפיד האט זיך זעהר פעראנטוועטירט מיט די דעבאטען אין פארלאמענט און אויף מארגען האט דער גרוס־וויזיר געשיקט רופען צו זיך די גרעסטע רבנים און יודישע נבירים און זיי איבערגעבען אין נאמען פון סולטאן פאלגענדע ווערטער:

„מיר האבען זיך דערוואוסט, אז דער דירעקטאר פון אייער שולע האט געשריעבען וועגען אייך עטליכע מאל צו „אליאנס". מיין הערשער האט מיך בעפאלמעכטיגט צו זאגען אייך, אז פון היינט אן וועט די ארמיניסטראציע זיך נישט בענעהמען מיט אייך שלעכט. אז מען וועט מעהר נית ארויפווארפען אויף אייך קיין אומזיסטע ארבייט און אייך צווינגען פערשטערען די שבת'ים און יום־טובים. איך גיב אייך איבער א פריינדליכען גרוס פון סולטאן, וועלכער ליעבט אייך אלס זיינע טרייעסטע אונטערטאנען. די פהירען פון יוסטיץ־מיניסטעריום וועלען פון יעצט אן זיין אפטען פאר אייך. איהר וועט קאנען זיך שטענדיג בעקלאגען און מיר וועלען אייך שטענדיג פריינדליך צונעהמען".

א רבנישע אספה.

פון ווארשא מעלדעט מען דא געפינען זיך יעצט: פיעל אנגעזעהענע רבנים און רביים. וועלכע זענען זיך צוזאמענגעקומען אויף א בעראטונג וועגען איינינע וויכטיגע פראגען. די אסיפה ארבייט שוין 2 טעג, נאר די רעזולטאטען וועלען בעוואוסט ווערען ערשט אין א פאר טעג ארום. אין דער אסיפה בעטייליגען זיך: דער גערער רבי, דער ראדזינער רבי, ר' שמואל פאחאשאווער רבינ'ס א זוהן, דעם לובלינער רבינ'ס זוהן, דער סאקאלאווער רב דער אסטראווסקער רב און פיעל אנדערע. אויף די בעראטונג זענען איינגעלאדען געווארען איינינע וויכטיגע אָרטאדאקסישע בלל־טהוער. ווי ר' יואל וואנמייסטער, ר' הירש ברענמאן און אנדערע.

א פאגראם־פראצעס.

אין ריאזאן איז פארגעקומען דער פראצעס פון 37 פערזאן וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין בעטיילינען זיך אין דעם פאגראם אויף יודען, וואס איז פארגעקומען אין ריאזאן אין אקטאבער 1905. דאס געריכט האט 12 פון די בעשולדיגטע פעראורטיילט צו טורמע 8 חדשים יעדען, איינעם צו 3 חדשים, 2 צו צוויי חדשים. די איבריגע האט דאס געריכט פריינעשפראכען.

יודען אין די רוסישע האנדעלס־שולען.

די פארשטעהער פון די קיעווער סוחרים ט ש א־ק א ל א ו און ר י כ ע ר ט, וועלכע זענען ארויסגעפאהרען קיין פעטערבורג זיך משתדל זיין, אז עס זאל אבגעשאפט ווערען די פראצענט־בעגרענצונג פאר יודען אין די האנדעלס־שולען, זענען אויפגענומען געווארען דורכ'ן מיניסטער פון האנדעל און אינדוסטריע, אויף זייער השתדלות האט דער מיניסטער געענטפערט, אז אין קומענדען יאנואר וועט פארקומען א בעראטונג פון די ראיאן אינספעקטארען איבער די שולען פון האנדעלס־מיניסטעריום, וועלכע וועט אויך בעקלערען די פראגע וועגען דער פראצענט־בעגרענצונג פאר יודען אין די האנדעלס־שולען.

די לויה פון פראפעסאר לעסהאפט.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט אונזערע לעזער איז אין קאירא (עגיפטען) געשטארבען דער פראפעסאר און יודען־פריינד לעסהאפט, יעצט האט מען זיין קערפער געבראכט אין פעטערבורג.

ווי די פעטערבורגער צייטונגען גיבען איבער, איז שוין לאנג נית געווען אין פעטערבורג אזא גרויסע לויה, אין וועלכער עס זאל זיך בעטיילינען די העכערע וויסענשאפטליכע וועלט. שוין פון 7 א זייגער האבען זיך אנגעהויבען קלייבען אויפ'ן וואקזאל גרופען סטודענטען און קורסיסטקעס, 9 א זייגער האבען אנגעהויבען קומען פערשיעדענע דעפוטאציעס מיט קראנצען מיט פערשיעדענע אויפשריפטען, די פאליציי קוקט נאטירליך דורך די אויפשריפטען און אויב עס געפינט זיך א פסול שניידט מען די בענדער אב, רויטע בענדער נעהמט מען צו.

עס זענען ארויסגעלענט געווארען קראנצען פון פעטערבורגער אוניווערזיטעט און פון אלע פעטערבורגער הויך שולען, פון מיטעל שולען, פון שטעדטישע אנשטאלטען, פון וויסענשאפטליכע פעראיינען, פראפעסארען און פיעל אנדערע פערזאנען. מען האט געוואלט האלטען רעדעס, האט אבער די פאליציי נית דערלאזען.

נייעס פון ארץ־ישראל.

נית לאנג איז אין דער פרעסע געווען אבגעדרוקט א טעלעגראם, אז ד"ר אלפיער נאסינ'ס האט בעקומען א ערלויבניש פון דער טירקישער רעגיערונג, אז יודען מעגען אונגעשטערט אריינפאהרען קיין פאלעסטינא און אז וועגען דעם וועט אריינגעטראגען ווערען א ספעציעלער געזעץ־פראיעקט אין פארלאמענט.

דער „ראוס" האט בעקומען א מעלדונג פון זיין קאנסטאנטינאפאלער קארעספאנדענט, וועלכער האט געהאט א געשפרעך מיט דעם מיניסטער פון אינערן מ א ל א ט ־ ב י י. דער מיניסטער האט איהם געזאגט, אז נאסינ'ס פראיעקט איז נאך נית בעשטעטינט געווארען פון דער רעגיערונג, דער 'געזעץ־פראיעקט וועגען דער יודישער איינוואנדערונג. מיט וועלכער די רעגירונג סימפאטי זירט, האט קיין שום שייכות נישט מיט נאסינ'ס פראיעקט. אלע קלאגען, אז דער טירקישער פארשטעהער אין בערלין האט פיעל מיטגעהאלפען דעם ד"ר נאסינ זענען נית ריכטיג.

— דער ארויספוהר פון פרישע אפעלסינען פון א"י ישראל איז אין פולען גאנג. פאר דער לעצטער וואך זענען אבגעשיקט געווארען קיין ליווערפול 3 שיפען. די פרייזען אויף ליווערפולער מארק זענען פעסט. היי־יאהר וועלען די איינגעטימער פון פלאנטאציעס נית פערדריענען.

וועגען דער יודען־פראגע אין פוילען.

דער אנפיהרער פון די פוילישע פראגרעסיסטען אין ווארשא סוויענטאחאווסקי, לאכט שטארק אויס, אין לעצטען ביכעל פון זשורנאל „קולטורא פאלסקא", די פוילישע פרעסע, וואס פערנעהמט זיך יעצט שטארק מיט דער יודען־פראגע:

„עס זענען צונעקומען — שרייבט סוויענטאחאווסקי — נאך עטליכע וויארסט ארטיקלען וועגען דער יודען־פראגע. זאלען אונז שטי'ס אייניקלעך מוחל זיין, ביי אונז קאן אבער אנדעריש נישט זיין און יעדעס מאל ווען אונז פעהלען פראגען, ארום וועלכע מען קאן מאכען א רעש שלעפען מיר ארויס די יודען־פראגע און מיר פויקען וועגען איהר אזוי לאנג ביז נאט שיקט אונזער פרעסע נישט צו קיין נייע טעמא, ארום וועלכער מען קאן מאכען א טומעל".

די אנטיסעמיטישע צייטונגען שמעקט נאטירליך כלל נישט די האראקטעריסטיק, וועלכע הי' סוויענטאחאווסקי האט געגעבען זייער יודען־העצע, און זיי שיטען יעצט שוועבעל און פעך אויפ'ן גרויען קאפ פונ'ם אלטען אנפיהרער פון די פוילישע פראגרעסיסטען.

א טאטע — א „מיסיאנער".

א יונגער יודישער געהילף־ארוואקאט אין ווארשא האט זיך געשדכנ'ט צו א רייכען סוחר'ס א טאכטער, דער דאזיגער סוחר געהערט צו די אסימילאטארען און אויף דעם שידוך פון זיין טאכטער מיט דעם געהילף ארוואקאט האט ער מסכים געווען — נאר מ'ט'ן תנאי אז דער חתן זאל פאר דער חתונה בעשטימט ווערען אלס געשוואוירענער ארוואקאט.

ביי די יעצטיגע בעדינגונגען, ווען די צאהל פון די יודישע געשוואוירענע ארוואקאטען איז גרעסער פון דער בעשטימטער נארמע, איז פאר א יודען ווערען געשוואוירענער ארוואקאט אין די נאהענטע יאהרען כמעט אונמעגליך און מיט דער הסכמה פונ'ם קינפטיגען שווער דאט דער געהילף־ארוואקאט מיט זיין כלה בעשלאסען זיך צו שמד'ען.

פון דעם ראזינען בעשלוס ווייערען האבען זיי שון געמאלדען וואהין מען דארף. מען האט פאר זיי בעשטימט א גלח, וועלכער האט זיי געלערנט די יסודות פון דער נייער אמונה. נאר וואס נעהסטער עס איז אנגעקומען דער בעשטימטער טאג, ווען דאס יונגע פאר האט זיך בעדארפט טויפען, איז דער ארוואקאט געווארען אלץ טרויעריגער און אין לעצטען טאג פאר'ן שמד'ן האט ער מודיע געווען דעם מחותן, אז צו טהון די זאך איז איבער זיינע כחות, ער מוז זיך דאדורך אבזאגען פון זיין האפנונג אין קייצען ווערען ארוואקאט און ערמיט אויך פון שדוך, אויף וועלכען דער מחותן וויל אנדערש נישט מסכים זיין.

מאמאטי: דער גובערנאטאר פירסט קאפאסיס עפענדי.

דער וואהל־קאמפף אין ענגלאנד.

וואס נעהנטער עס קומט דער טאג פון די וואהלען צום ענגלישען פארלאמענט, אלץ העפטיגער ווערד דער קאמפף צווישען די פארטייען.

די קאנזערוואטיווען שטרענגען אן אלע זייערע כחות, צו בעזיגען זייערע געגנער די ליבעראלען און ווי די פערהעלטניסע זענען ביז איצט, קען מעגליך זיין, אז זיי וועלען טאקי, זיגען. דער זיג זייערער וועט אדער נישט זיין אזוי גרויס. אז זיי זאלען קענען בעקומען די מאיא־ריטעט אין אונטערהויז. און איבערדעם רעכענט מען שוין איצט מיט א נייער וואהל־בעוועגונג און א נייעם וואהל־קאמפף.

די קאנזערוואטיווע פאליטיקער שטיצען זייער אגי־טאציע הויפטזעכליך אויף דעם. וואס זיי שרעקען דאס פאלק מיט א איבערפאל פון דייטשער זייט. און כאטשי די ליבעראלען מאכען חוזק דאפון און לאכען פון די קאנזערוואטיווען וועגען זייער מורא — איז אבער דאס ענגלישע פאלק אין די לעצטע וואכען אזוי איבערגע־שראקען געווארען פאר דייטשלאנד, אז עס גלויבט אלעס און ניעט זיינע שטימעס צו די קאנזערוואטיווען כדי זיי זאלען איהם שיצען פאר דייטשלאנד דורכ'ן בוי פון נייע קריעגס־שיפען...

א לופט־פליהער גטטעטעט: דער פעראונגליקטער לופטפליהער פעלעקראנש.

און אזוי. שפיעלט כמעט דייטשלאנד די ערשטע ראלע אין דיעזען וואהל־קאמפף און עס איז לעכערליך צו הערען, אז ביי יעדער וועהלער־פערזאמלונג בעפאסען זיך די רעדנער מעהר מיט דייטשלאנד ווי מיט ענגלאנד גופא.

די וואהלען זעלבסט וועלען פארקומען די אנדערע וואך.

דער מיניסטער־פרעזידענט אסקוויט ארבייט מיט אלע כחות, צו ערהאלטען דעם זיעג פאר זיין פארטיי — אויב ס'וועט איהם געלונגען, איז א גרויסער ספק.

פראפעסאר לודוויג פריעד־לענדער געשטארבען.

אין שטראסבורג איז געשטארבען פראפעסאר דר. לודוויג פריעדלענדער. וועלכער איז געווען איינער פון די עלטערסטע אלטערטומס־פארשער אין דייטשלאנד.

פריעדלענדער איז דעם 24 יולי 1824 געבוירען געווארען אין קעניגסבערג ביי יודישע עלטערן. דארט האט ער געענדיגט די אוניווערזיטעט און אינ'ם יאהר 1847 איז ער געווארען פריוואט־דאצענט פון דער קע־ניגסבורגער אלבערטינא־אוניווערזיטעט, וואו ער האט גע־לערנט ביז'ן יאהר 1890.

אינ'ם משך פון דער צייט האט ער געשריעבען מעהרערע וויסענשאפטליכע ווערק און האט אויך בעקומען דעם טיטעל געהיימער רעגיערונגס־ראטה.

אינ'ם אנהויב פון די נייגציגער יאהרען פון פא־ריגען יאהר־הונדערט האט ער זיך ענטזאגט פון זיין פרא־פעסאר־שטעלע און האט זיך בעזעצט אין שטראסבורג, וואו ער האט זיך אבגעגעבען אויסשליעסליך מיט וויסענ־שאפטס־שטודיען.

פון אלע זיינע ווערקע האבען דער גרעסטען רושם געמאכט זיין קריטיק איבער האמער'ן, וואס ער האט פער־עפענטליכט אינטער דעם טיטעל: „די האמערישע קריטיק פון וואלף ביז גראטע". און דאס ווערק „דארשטעלונג פון רוים'ס זיטענגעשיכטע". וועלכעס האט ביז היינט דערלעבט די אכטע אויפלאגע.

פון אנדערע וויסענשאפטס־פארשער, האט ער זיך אונטערשיידעט דאמיט, וואס זיין גרעסטעס אידעאל איז געווען, די וויסענשאפט צו פאפולאריזירען און זי צו מאכען צוגענגליך פאר די ברייטע פאלקסמאסען. זיינע ווערקע זענען געלעזען געווארען נישט בלויז פון דער אינטעליגענץ נאר אויך פונ'ם המון, ביי וועלכען ער האט געוואונען די פולסטע סימפאטהיע און זיין טויט האט דערפאר איבערראשט גאנץ דייטשלאנד.

הויז־רייניגונג מיט דאמפף.

ווי בעקאנט, הערשט אין לאנדאן זעהר אפט, בעזאנדערס אבער אין דער ווינטערסצייט, א שרעקליכער נעפעל. פשוט „וימש חושך". עס זעהט נישט איינער דעם אנדערן. אין מיטען העלען טאג ווערד פלוצלינג פינסטער מען מוז אנצינדען איבעראל לאמפען ווי אין מיטען דער נאכט. די טראמוואיס, די אמניבוסען מוזען כסדר קלינגען, כדי צו ווארנען די פאראיבערגעהענדען, ווייל זאנסט וואלטען געשעהן די גרעסטע אונגליקען.

דיעזער נעפעל איז פאר דער לאנדאנער איינוואה־נער זעהר געזונדהייטס־שעדליך און זעהר פיעלע מענשען קענען איבערדעם די לאנדאנער לופט נישט פערטראגען. אבער אויך די הייזער ליידען שטארק דערפון, ווייל דער זעצט זיך אויף די ווענד, מאכט זיי שמוציג און פייכט אין זיי ווערען דאדורך שטארק בעשעדיגט.

כדי דאס אפצוהעלפען האט מען איצט ערפינדען א ניי מיטעל, וועלכעס ערוויזט זיך זעהר פראקטיש און צוואר ווערען די הייזער גערייניגט מיט דאמפף. נעבען די הייזער שטעלט מען צו גרויסע מאשינען, דער דאמפף נעמט ארום די ווענד און באופן זה ווערען זיי שנעל

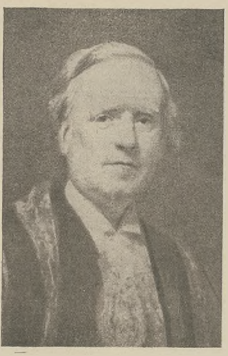

דער וואהלקאמפף אין ענגלאנד: מיניסטערפרעזידענט אסקוויט.

און גרינדליך אבגערייניגט פונ'ם שמוץ און פון דער פייכטינקייט.

דיעזעס מיטעל וועט ווארשיינליך ווייטער אויך אין אנדערע לענדער אנגעווענדעט ווערען, כדי צו ריי־ניגען דעם שמוץ פון די ווענד. עס איז בילינער ווי אויפ'ס ניי קלעבען און ערפארדערט ווייניגער ארבייט.

א פעראונגליקטער לופט־פליהער.

א טראגישער אנפאל איז פאריגע וואך געווען מיט'ן לופט פליהער פעלעקראנש.

ער האט אונטערגענומען א פליעה־פערזוך מיט א נייעם פליה־אפאראט אויפ'ן פליעה־פלאץ ביי סוי (פראנקרייך).

קוים איז ער געווען 30 מעטער הויך, איז ער אראב־געשטירצט מיט'ן אפאראט, און געבליעבען טויט אויף דער שטעלע.

פעלעקראנש געהערט צו די בעגרינדער פון דעם מאדערנע פליעה־שפארט און זיין טראגישער טויט ער־רעגט אלגעמיינע שהיילנאהמע.

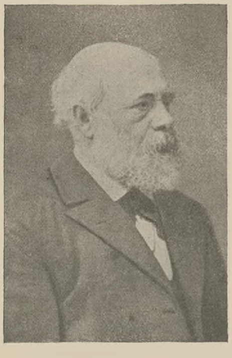

פראפעסאר לודוויג פריעדלענדער.

א לופט-פליעה-רעקארד: דער לופטפליעהער לאטהאם און זיין שילערין

וועז וועט די וועלט אונטער־געהען?

זעהר א שטארקען איינדרוק האט געמאכט אין דער גאנצער וועלט די פארזאגונג פון דעם בעריהמטען אסטראנאם פלאמאריאן, אז דעם קומענדיגען 18־טען מאי וועט די וועלט אונטערגעהן.

אזעלכע פארזאגונגען זענען שוין אפילו קיין נייעס נישט. ווער געדענקט נישט דעם שרעק און טומעל, וואס האט ארויסגערופען מיט איינינע יאהר צוריק דער געווי־סער פאלב. אויך פאראיאהרען האט זיך געפונען א מין נביא אין אמעריקא, וואס האט געווארפען א שרעק אויפ'ן פאנאטישען המון, וואס האט געגלויבט אין איהם, און האבען זיך פאר־בערייטעט צום טאג פון וועלט־חורבן מיט יללות און תעניתים.

פלאמאריאנ'ס פארזאגונג איז אבער נישט קיין נבואה. פלאמאריאן איז אויך נישט אבי־ווער. זיין נאמען איז בעוואוסט אין דער גאנצער וויסענשאפטליכער וועלט אלס איינער פון די גרעסטע אסטראנאמען. ער פער־טרעט די שטעל פון א דירעקטאר אין פאריזער אבסער־וואטאריום. און זיין מיינונג וועגען דער וועלט־אונטער־גאנג האט א געוויסען וויסענשאפטליכען גרונד, מיט וועלכער מען מוז זיך רעכענען.

פלאמאריאנ'ס מיינונג וועגען דער וועלט־אונטער־גאנג בעשטעהט אין דעם, וואס דעם 18־טען מאי פון יאהר 1910 דארף דער קאמעט האליי ציקומען אם נעהנטסטען צו דער ערד, און וועט זיך געהען אין אזא מרחק, אז זיין קאפ וועט דאמאלסט זיין ווייט פון דער ערד אויף 25 מיליאן קילאמעטער.

אויף אזא אופן וואלט אייגענטליך די ריזיגע דארפען זיין א גאנץ קליינע, נאר אזוי ווי די לענג פון זיין עק האלט אבער אמאל ביז 56 מיליאן קילאמעטער־ און אזוי ווי ס'קענען טרעפען, אז דער קאמעט איז אנ־געשטעלט מיט'ן עק צו דער ערד, און דאן מוז זי זיך מיט איהם אנשטויסען ארער אין בעסטען אופן דורכגע־העהן דורך איהם. און אזוי ווי ס'איז בעוואוסט, אז די קא־מעטען־עקען ענטהאלטען אין זיך גוואלדיגע גאזען און איבערהויפט וואסער־שטאף, איז דארום זעהר מעגליך, אז ביים דורכגעהן פון דער ערד דורך דעם עק פון דעם האליישען קאמעט זאל זיך פערבינדען דער שטארק ברענענדיגער און אויפרייסענדיגער וואסער־שטאף מיט'ן וויערשטאף פון דער ערד־אטמאספערע און ס'וועט אויס־ברעכען אזא גוואלדיגע עקספלאזיע, וועלכע וועט מאכען א סוף פון גאנצען ערד־קוגעל.

פון דער דאזיגער ערקלערונג זעהט מען, אז פלא־מאריאן אליין זאגט נישט, אזוי ווי אנדערע צייטונגען האבען פערשפרייט דעם קלאנג אום צו מאכען א גרויסע סענסאציע צווישען פובליקום, אז דעם 18־טען מאי וועט די וועלט געוויס אונטערגעהן. ער זאגט נאר, אז דאס קען פארקומען אים פאל, או דער קאמעט וועט אויסקומען מיט זיין עק צו דער ערד. דערווייל איז אבער דער קאמעט האליי צו ווייט פון אונז. או מען זאל שוין איצט זיין אום שטאנד צו רעכענען וואס פאר א ריכטונג זיין עק וועט נעהמען. אויסער דעם זענען אויך פארהאן גרויסע חלוקי־דעות צווישען די אסטראנאמען וועגען די שטאפען, פון וועלכע ער בעשטעהט, און ווי ווייט ער וועט קענען ווירקען אויפ'ן ערד־קוגעל. פיער פון די גרעסערע אסטרא־נאמען זענען מודה, אז אויב דער קאמעט זאל טאק בעריהרען די ערד, איז טאקי זעהר מעגליך, אז ס'זאלען פארקומען געוויסע אסטראנאמישע ערשיינונגען. זיי רע־כענען אבער, אז צו קיין חורבן וועט עס נישט קומען, ווייל דער עק פון קאמעט איז אזוי דין און ווייך, אז די ערד מיט איהר אטמאספערע איז קענען איהם א פעסטע הארטע קוגעל, וועלכע וועט אודאי מיט א מורא'דיגער געשווינדיגקייט און ראש גלאט ארורכפליהען דורך איהם.

דאס רוב אסטראנאמען מיינען, אז ניכער וועט זיך די גאנצע בעגעגעניש פון אונזער ערד מיט'ן קאמעט האליי, וואס דארף פארקומען דעם 18־טען מאי, ענדיגען מיט א זעהר שענער ערשיינונג פון פאלענדע שטערען אקוראט ווי א שטערען־רעגען פון הימעל.

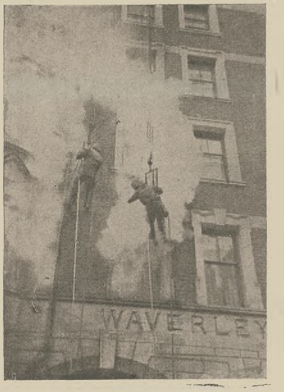

הויז-ריינינונג מיט דאמפף.

א כינעזישער דאקטאר.

אויף דער בערלינער אוניווערזיטעט איז פארינע וואך פארגעקומען א זעלטענע פראמאציע.

אין דער אנוועזענהייט פון פיעל לאנדסלייט איז דא־ט דער כינעזישער סטודענט טוא־ טשוק־טשו פראמאווירט געווארען צום דאקטאר דער רעכטע.

זיין אפאגענט ביי דער פראמאציע איז געוועזען דער לעגאציאנס סעקרעטער אין דער כינעזישער לאנדשאפט אין בערלין, דר. וואנק.

די וויסענשאפטליכע ארבייט פון דעם כינעזישען דאקטאר בעהאנדעלט דאס טהעמא: די רעפארם פון כי־נא אין פערפאסונג, פערוואלטונג און רעכטשפרעכונג אונ־טער בעריקזיכטיגונג פון די ענטשפרעכענדע איינריכטונג אין איירופא".

מיר ברענגען אין אונזער היינטיגער נומער דעם נייעם כינעזישען דאקטאר אין בעגלייטונג פון דר. וואנק און נאך איינעם פון זיינע לאנדסלייט.

[illegible] צימבאליסט:

א פיינער בעל־הבית.

(א בילד)

פון דוד פרישמאַן.

(פונ'ם העברעאישען איבערזעצט דורך ש. לעווין אין סטאראווינעץ).

באָרים נורוויץ האט אָנגעטהון זיינע האַנרשוה. האט זיך אָבגעזעגענט מיט זיין פרוי און האט איהם דערלאַנגט א ווארמען קוש אין שטערען. האט זיך בעטראַכט אינ'ם וואַנד שפיגעל און איז אַוועק גלייך אין זיין קאַנטאָר. נאָך איין האַלבע שעה האט ער רוהיג געאַרבייט: ער האט פערייכערט א ציגארע, דורכגעקוקט די קאָרעספאָנדענץ, וועלכע עס איז אָנגעקומען מיט דער מאָרגענפּאָסט. ער האט איבערגעגעבען זיינע „מענשען" אַלערליי דיספאָזיציעס. דערנאָך האט ער א קוק געטהון אויפ'ן זייגער. ער האט נאָך צייט א צוואַנציג מינוטען. ער האט היינט א וויכטיגען „ענין" אין געריכט. אין דער איינלאַדונג שטעהט געשריבען אז די פערהאַנדלונג וועט זיך אָנהייבען אום האַלב עלף און איצטער איז נור צעהען דער זייגער. גאַנץ רוהיג האט ער געפּרופט עטליכע רעכנונגען. ער האט פערלאַנגט פונ'ם קאַסיער א פאַמפּעל מיט אסך וועקסלען. אויף עטליכע וועקסלען האט ער זיין זשירע אראָפּגעלייגט. זיין ריענערשאַפט האט ער נייע דיספאָזיציעס איבערגעגעבען. צום סוף האט ער נאך נעזאגט אביסעל מיט'ן בוכהאַלטער. וועלכער האט היינט אביסעל פערשפעטיגט. און דאן ערסט איז ער אוועק.

די זון האט געשיינט אויף דעם האַרטען שנעע. באָרים נורוויץ האט זיך ענטשלאָסען געהן צו פוס דעם קורצען וועג ביזן געריכט. ווארים עס איז געווען זייער א שעהנער וועטער.

ערשט יעצט האָבען זיך גענומען זיינע מחשבות אביסעל בעשעפטיגען מיט דעם קליינעם „ענין", וואס ער האט היינט אין געריכט. און עס איז וואונדערליך: ווי אַזוי איז דער גאַנצער „ענין" איהם ביז איצט אפילו נים געקומען אויפ'ן געדאַנק!

דאס איז זייער א פשוט'ער „ענין". עפּיס א געהעטערן, רעגינא מוטערפערעל. פון קיטנער גאס. קלאַגט איהם איין. עס איז איהם קלאָר. אז נישט איהר פערשטאַנד האט דאס איהר דיקטירט; וואָרים עס איז א נאַריש מיידיל. געווים האבען זי צו דעם צוגערעדט שלעכטע מענשען, וועלכע זוכען פרנסה אין אַלעס. זי פאָדערט פון איהם הוצאות און ערהאַלטונג פאַר א קינד וואס זי האט פון איהם. באָרים נורוויץ מוז איצט אביסעל לאַכען. דאס מיידיל ווייזט אוים האט נאך נים קיין פראַקטיק אינ'ם לעבען. און ס'איז נישט קיין וואונדער; זי איז דאָך אינגאַנצען איצטער נישט מעהר אַלט ווי 17 יאָהר.

איין בעקאַנטער פון איהם דעריאָגט איהם און בעגריסט איהם. א שטיקעל וועג געהען זיי צוזאַמען און רעדען. פעל זענען טייערער געוואָרען. איין סוחר האט נאָך א קליינעם טראַנספאָרט און איצט פערקויפט ער עס פאַר מזומן. באָרים נורוויץ האט כמעט פערגעסען אן זיין גאַנצען „ענין". א קליין טראַנספּאָרט פעל וואָלט ער נים געקויפט. עס צאָהלט זיך איהם נים אוים. ער האט אהיבשען לאַגער פעל. נור מ'קען נאָך זעהען ווי די זאַך וועט זיך געשטאַלטען. ווילט איהר פיליכט א ציגאַרע?

— אַריע! — אַריע!

או ער האט זיך אָבגעזעגענט מיט זיין בעקאַנטען האט נורוויץ שפּאַצירט פאַמעלעך ביזן געריכט. ווערליג א מענש געהט צום א סוחר. זיך פערעכנען מיט איהם. היינטיגעס מאהל הייסט דער סוחר רעגינא... רעגינקא פערעל... ווי הייסט זי?.. יאָה רעגינא מוטערפערעל!—

נו יאָ. היינטיגעס מאָל הייסט דער סוחר וואָס ער דאַרף זיך מיט איהם אָבּרעכנען, רעגינקא מוטערפערעל. אזעלכע חשבונות זענען ביי איהם נישט קיין נייעס. דאָס מיידיל האָט א גרויסען טעות. זי קען נישט דעם האַ־אַקטער פון אזעלכע לייט. ער — באָרים נורוויץ — איז א סוחר פונ'ם ערסטען ראַנג, א מאַן פון א יאָהר 40, וועלכער פערמאָגט א רעכטע סאָלידע פירמע, א פאָטער פון צוויי כמעט ערוואַקסענע טעכטער. איינע איז אינ'ם זיעבטען און די צווייטע אינ'ם זעקסטען גימנאַזיאל קלאַס. — ער מוז איצט אין די געשעפטען זיין א פיינער סאָלידער מאַן, ער טאָר נישט בלייבען שולדיג. זאָל זיין וואָס עס איז — שולדיג בלייבען טאָר ער נישט. דאָס איז זיין פפליכט קעגען זיין פרוי, קעגען זיינע קינדער און קעגען זיין פירמא; דאָס איז זיין פפליכט קעגען זיין שטאַנד אין דער געזעלשאַפט. אמת ס'ערוועקען זיך אין איהם רחמנות געפיהלען אויף דעם אומגליקליכען אָרימען בעשעפעניש, אויף דעם יונגער מיידיל; און אויך אויף דאָס קליין קינד — אָבער ווער האָט איהר געהייסען זיין אַזאַ נאַר? פאַר וואָס איז זי צו איהם נישט געקומען — ניין, צו איהם קומען האָט זי נישט געקענט; ער אַליין האָט איהר פערבאָטען צו האָבען פערקעהר מיט זיין הויז. נור זי האט דאָך געקאָנט אנאַנצער עצה געפונען — וואָרים האט זי זיך נישט געשטרעבט אויפזוכען איהם וואו עס נישט איז און נעמען ביי איהם אביסעל געלד? ניין, דאָס האט זי נישט געטהון; זי וויל בעסער סקאַנדאַלען! נור פאַר סקאַנדאַלען, פאַר סקאַנדאַלנע פּראָצעסען און פאַר מענשען וואָס ווילען נור פראָצעסען מיט סקאַנדאַלען האט אַזאַ מענש ווי ער נישט מורא: אויף אזעלכע מענשען טאָר קיין אנשטענדיגער מענש נישט רחמנות האָבען...

אינ'ם געריכטס־זאַאל אין דער דריטער אבטיילונג זענען היינט ווענינ מענשען. די געשוואָרענע זיצען אויף זייערע ערטער, דער שריפטפיהרער איז געקומען פונ'ם בופעט און האט זיך גענומען פאַר די אַקטען, אדוואָקאַטען געהען אַריין און אַרוים. דער פּראָקוראָר, נאָך גאָר א יונגער מענש. דרעהט זיינע וואָנצעס. דער פאָרזיצענדער געהט אַרויף אויף דער קאַטעדרע און פאַרנעמט זיין פּלאַץ. הינטער די געשוואָרענע זעהט מען דעם דיק, וואס קומט א העד יעדען טאג צו בעשווערען די וועלכע מוזען שווערען. לעבען איהם שטעהט דער שמש. דער פאָרזיצענדער איז א הויכער דאַרער מיט ווייסע באַקענבאַרדען. ער האַלט אין האַנד פּיעלע כתבים און אַקטען און באַלעבעטשעט פון זיי וועלכע ווערטער וועלכע קיינער הערט נים. פּלוצלינג הויבט ער אָן געניצען. און עס ווייזט אוים אז ער איז מעביר זיין סדרה אויף אויסווייניג. און לעזט פון דעם פאַרצייכנים וואָס ליעגט לעבען איהם.

— נורוויץ ברוך, ער איז עס באָרים נורוויץ!

— היער!

— מוטערפערעל רבקה, זי איז עס רעגינא מוטערפעדעל!

א קליין מיידעל וועלכע האט איין אויסזעהען נים מעהר פון 15 יאָהר, מיט א בלייכען פנים און נישט קיין שיינעם, מיט אראָבגעלאָזענע אויגען צו דער ערד, מיט איין איינגעבויגענעם קערפער, האט עפּיס געענטפערט א וואָרט, נור קיינער האט גאָר נישט געהערט.

— רבקה, זי איז עס רעגינא מוטערפערל! חורט איבער דער פאָרזיצענרער נאָך אַמאָהל.

— איך! — האט דאָס מיידעל געענטפערט שוין עטוואָס שטאַרקער און האט אויפגעהויבען אירע אויגען, די אויגען זענען געווען זעהר שעהנע, אויך די ליפען.

אין דער רנע איז אויפגעשטאַנען איין אדוואָקאַט און האט אוועקגעלייגט אויפ'ן טיש א פאָלמאכט פון רעגינא מוטערפערעל או ער איז איהר פאַרטהיידיגער. דער פאָרזיצענדער האט זיך געווענדעט צו נורוויצען און האט איהם געפרעגט, צי ער האט אויך איין אדוואָקאַט. נורוויץ האט געענטפערט מיט א שמייכעל, או צו אזעלכע קלייניגקייטען דאַרף ער נישט קיין אדוואָקאַטען; ער קען זיך אליין פאַרטהיידיגען.

מען האט דורכגעפיהרט נאָך איינינע פאָרמאַליטעטען. די שבועות האט מען אָבגעלייגט אויף שפּעטער אז מען וועט עס נור דאַרפען. דער שריפטפיהרער האט געגעבען א קורצען בעריכט פון דעם פראָצעס: א פּראָצעס פון „ערהאַלטונג" פשוט.

„דאָס מיידעל. וועלכע איז נאָך נישט יאַנגאַבאַר. רבקה זי איז עס רעגינא מוטערפערעל. וואוינט זייט 17 פעבער 1904 אין קרוטער גאס נומער 42 וואָהנונג 8, די וואָהנונג האט פאַר איהר געדונגען דער בירגער ערשט קלאַסישער סוחר ברוך נורוויץ. ער פלעגט זי זייער אָפט בעזוכען אין דיזער וואָהנונג..."

דער שריפטפיהרער האט אויף איין רגע אויפגעהערט צו לעזען. אלע פערזאמעלטע האָבען אויפגעשטעלט די אויערען און זיך גענומען צוהערען מיט אויפמערקזאַמקייט. די עטליכע פרויען וואָס זענען דאָרט געווען, איבערהויפט די מיידלעך, האָבען זיך צוגערוקט נעהענטער צו די ריכטער. זייערע באַקען האָבען גענומען ברענען און די אויגען האָבען געגלאַנצט. דער שריפטפיהרער האט פאָרגעזעצט מיט זיין הייזעריגען קול:

„דעם 24 נאָוועמבער 1904 האט דאָס מיידעל רבקה מוטערפערעל געבאָרען א קינד. נאָך איהרע בעווייזע האט זי דאָס קינד געבאָרען פון ברוך נורוויץ. נור פון דאַן אָן האט זיך שוין ברוך נורוויץ צו איהר מעהר נישט בעוויזען און זי האט אויף איהם טאָג טעגליך געוואַרט. אז ער וועט קומען צו איהר און וועט נאָכקומען זיינע פפליכטען קעגען איהר און וועט איהר געבען צו גויטיגע סומען וואָס זי דאַרף האָבען אויף צו לעבען מיט'ן קינד, וועלכער איז נאָך איהרע בעווייזע נאָך א זוהן פון ברוך נורוויץ. צום סוף אז עס האט זיך בעוויזען אז דעם קינדס פאָטער קומט נישט נאָך זיינע פפליכטען. האט זי זיך ענטשלאָסען צו פאָדערן איהרע רעכטע דורך דעם געריכט. זי פאָדערט אַז דער פערפיהרער זאָל איהר געבען 1200 רובעל א יאָהר. וואָס זי מוז עס האָבען אויף צו פאַרלעבען מיט'ן קינד און חוץ לזה זאָל ער זיך פערפליכטען צו טראַגען אַלע הוצאות וועלכע דאַרפען קאָסטען אום דעם קינד א רעכטע ערציהונג צו געבען, א סומע וויפיעל די ריכטער וועלען איינזעהען".

אלע פערזאמעלטע האָבען אנגעווענדעט זייערע בליקען אויף באָרים נורוויץ. באָרים נורוויץ איז געשטאַנען זעהר רוהיג מיט איין האַנד האט ער זיך געשפּיעלט מיט זיין גאָלדענער קייטעל און מיט דער צווייטער האָט ער די וואָנצעס געדרעהט. אויף זיין פנים האט גערוהט א לייכטער שמייכעל. אין דער רגע איז דאָרט פאַריבער זיינער אַבעקאַנטער וועלכער האָט איהם בעגריסט און ער האט איהם געענטפערט מיט א שאָקעל מיט'ן קאָפּ.

— בעקלאַנטער! — האט זיך צו איהם געווענדעט דער פאָרזיצענדער — אנערקענט איהר אייער שולד?

אלע צוהערער האָבען געקוקט אויף דעם בעקלאַנטען. רעגינא איז געשטאַנען מיט אראָבגעלאָזטע אויגען צו דער ערד. יעצט האט זי גאָר געטראַכט וועגען קינד. אויפ'ן אויערינג האט זיך איהם עפּעס געמאַכט א בלאָטערעל. מ'דאַרף עפּים נעמען אין דער אפטייק א זאַלב צו שמירען.

— ניין! — האט געענטפערט הויך און מיט שטאָלץ באָרים נורוויץ — איך ערקלער מיך נישט אַלס שולדיג אין דעם!

רעגינא האט נישט ווילענדיג אויפגעהויבען איהרע אויגען, ווי ס'ווייזט אוים האט זי נאר נישט פערשטאַנען

Gorsety „Directoire" udoskonalone według modeli angielskich i francuskich jedynie eleganckie modne i wygodne dostać można tylko w pierwszej krajowej fabryce gorsetów
H. SCHMEIDLERA, Kraków, Stradom 15.
Filia: ul. Grodzka 1. (wchód przez sień). — Gorsety le Neos, opaski la Nea Dra Frz. Glenarda w Paryżu

וואס דא טהוט זיך. ריעוען "ניין" האט זי אין קיין פאל נישט געקענט פערשטעהען.

דער פאָרזיצענדער האט גיפּרובט צו רעדען אהער אהין, אויך דער אדוואקאט האט גערעדט. עס האבען זיך אנגעהויבען פערשיעדענע פראגען און אנטווארטען. מ'האט געוואלט תאפּען דעם בעקלאגטען ביי א ווארט. נור נורוויץ איז אליך ביי זיינם: דאס קינד געהערט נישט איהם, און בכלל קען ער גאר נישט די קלענערי. ער קען זי נור פּנים׳ם זעהען. ווארען זי האט אמאהל געדיענט העמדער פאר זיין פרוי. ערשט יעצט האט רעגינא אנגע־הויבען צו פאַרשטעהען אז די זאך איז גאר נישט אזוי פשוט, ווי זי האט זיך עס פארגעשטעלט. אויף אזא פארענדערונג האט זי נישט געהאפט. עס איז איהר גאר נישט פארגעקומען די מחשבה אז מ'קען אזוי אויך. נור ווי אזוי קען עס דאך געשעהען. דאס קינד איז דאך ווירקליך זיינס?! און ווי אזוי קען אין דער אמת'ן א מאַ־טער ארויסלאזען פון מויל אזעלכע ווערטער? און ווי אזוי קען אזעלכעס זאגען אמענש וואס האט זי אזוי ליעב געהאט און פלעגט פון איהר נישט אבטרעטען?! — איהר מוח האט אויפגעהערט צו ארבייטען א רגע און איהר האט זיך אויסגעוויזען אז אט אט פאלט זי איין.

דער פאָרזיצענדער אליין, ווי ס'ווייזט אויס, האט זיך אביסעל דערהיצט, ווארום די זאך האט איהם גענו־מען אינטערעסירען. ער האט ביי זיך אין הארצען גוט געוואוסט אז דאס מיידעל איז א פאַרפיהרטע און דער פאַרפיהרער איז דער מאן וועלכער שטעהט דא. נור ס'מאכט נישט: ער. דער פארזיצענדער איז אמענש וועל־כער האט שוין גענוג פּראקטיק אין אזעלכע זאכען. גיעט נור אכטונג ווי איהם וועט געלונגען די זאך צו פאנאנ־דערקלויבען און דעם אמת צו בעווייזען און דער פארזי־צענדער האט גענומען שטעלען נורוויי'ן א גאנצע שורה פון פראגען. נורוויץ האלט זיך אבער אליך ביי זיינעם: אפילו דאס. וואס ער האט גערונגען פאר איהר די וואהנונג, איז אויך פאלש. אדרבא, זאל מען נעמען דעם קאנטראקט — זי האט דאך מסתמא א קאנטראקט — וועט מען זעהען. רעגינא האט פלוצלונג גענומען שטאַרק ציטערען: אמת איז אז די וואהנונג האט זי אליין גערונ־גען אויף איהר אייגענעם נאמען; ער האט דאן געזאגט אז עס פאסט איהם נישט.

דער אדוואקאט האט אויך גענומען ריידען און האט צום בעשולדיגטען געשטעלט איינע שורה מיט פראגען.

— ווען זייט איהר געווען דאס לעצטע מאל אויף קרוטער גאס אינ'ם הויז נומער 42?

„געכטיין בין איך דארט געווען. היינט וועל איך דאָרט אויך זיין און מאָרגען אויך (דאס פּובליקום לאכט) ווארום אין דעם הויז וואוינט א סוחר וואס איך האב מיט איהם געשעפטע".

— ווארום האט דער בעקלאגטער א מאהל גע־זאגט דעם סטרוז, און האט איהם דאן געגעבען 20 קאפּיקעס, אז עמיצער וועט איהם פרעגען זאל ער ניט דערציילען אויף אייך אז איהר זענט אריינגעגאנגען אין דעם הויף?

„וויל דאן איז פאריבער א פאליציי פאטרול און איך בין פון דער נאטור א שרעקעדיגער (דאס גאנצע פּובליקום לאכט)".

— פון וואנען האט אזא ארים מיידעל גענומען געלד צו ערהאלטען א וואהנונג פון 3 צימערן מיט א קיך?

„ס'איז גאנץ מעגליך, אז א מאן וועלכער איז א גרויסער בעלן אויף מיידלעך, האט איהר אויף דעם גע־געבען געלד (דאס פּובליקום לאכט). נור די זאך האט צו מיר קיין שייכות ניט און איך נעמע גאר ניט אָפ־נומינן צו ענטפערן אויף אזעלכע פראגען".

— אויסער דעם — האט נורוויץ פארגעזעצט — איז שוין גוט בעקאנט די טאקטיק פון אזעלכע מיידלעך: זיי זוכען אליין אויס עפּעס א קרבן אין אנשטענדיגען אנגעזעהענעם בירגער, על פי רוב פאמיליען פאטער מיט א גוטען געזעלשאפטליכען מעמד, כדי ווי זאלען קענען עקספּלאטירען און פאדערען פ'ן איהם געלד וויפיעל זיי דארפען און שרעקען איהם.

די בעוואוסטע מיידלעך האבען זיך געמאכט פאר א פרנסה אין בעוואוסטע פערזאנען העלפען זיי נאך אין דעם (קוקט אין דער זייט וואו דער אדוואקאט שטעהט). אין דער אמת איז דאס געזעץ מהויב צו בעשיצען דעם געעהרטען בירגער און פיינעם בעל הבית פון א זעלכע אנשטאסען. קיין מענש אפילו פ'ן די ריכטער אליין קען ניט זיין זיכער, אז מארגען זאל מיט איהם אויך ניט גע־שעהען אזא בלבול...

רעגינא איז געשטאנען און איהר גאנצער צאַרטער קערפער האט געציטער־ט; איהר איז זייער קאלט גע־ווארען. אויף אזויפיעל האט זי זיך נאר ניט פארגע־שטעלט; זי האט נאך ניט געדענקט אז מ'קען אזא זאך טהון אויף דער וועלט. דאס מיידעל האט אויפגעהויבען איהר קאפּ און איהרע אויגען האבען גענומען גלאנצען.

— קוק נור גלייך מיר אין די אויגען — האט זי אנגעהויבען רעדען צ'ם ערסטען מאל פאר דער גאנצער צייט פ'ן דערפערהאנדלונג און האט זיך געווענדעט גלייך צו באריס נורוויץ —

— איך בעט דעם פאָרזיצענדען — האט גע־ענטפערט באריס נורוויץ — מיך צו בעשיטצען פון בע־ליידיגונגען. עס פּאסט מיר לאנג ניט און איך קען עס מיר אין קיין פאל ניט ערלויבען, אז יעדער מאַרק מענש זאל מיך אנשפּרעכען פער „דוא".

— בעט איך אייך זייער — האט רעגינא באַלד פערדריכט איהרע רייד — אז דער הער זאל מיר קוקען גלייך אין די אויגען און זאל מיר זאגען! אויך דאס אלעס'...

פלעצליך איז זי געבליבען שטעהן און האט ניט געקענט פארטזעצען. פון גרויסע אויפרעגונגען האט זי ניט געוואוסט וואס צו זאגען. 'אלעס אלעס האט זי איהם געוואלט זאגען מיט א מאהל — און זי האט ניט געקענט. דאן האט זי פלעצליך אנגעהויבען שטאַרק וויינען.

דער פארזיטצענדער האט גערעדט. דער, ארוואַ־קאט האט גערעדט. פלוצלינג האט דער וויצע פּראָקוראָר צוגיליינט זיין מויל צום פארזיצענד'ס אויער און האט איהם עפּעס איינגעזאגט, דערנאך האט ער אליין גע־נומען ריידען מיט'ן בעקלאגטען; ער האט איהם גע־שטעלט נייע פראגען. ער האט איהם גענומען חוקר ודורש זיין אבער אהן ערפאלג. דער בעקלאגטער טענה'ט אליך זיינס; ס'איז א בלבול. „דיעזע לייטע זענען יוערט גוט צו בעשטראפען ווערען פאר אזעלכע בלבולים. דאס איז א פערליימדונג, א אויסגעטראכט דער רוח ווייסט וואס. נור א פרנסה האבען זיי זיך געמאכט...

רעגינא יהאט אַראבגעלאזט איהר קאפּ און האט גאר ניט געהערט. איהר גאנצער סוה איז צומישט גע־ווארען און זי האט פערגעסען אז זי געפינט זיך אינ'ם געריכט אין האט ניט געוואוסט פון דעם וואס עס קומט יעצט פאָר.

מעכאניש האט דאס געריכט גענומען ה'רכפיה'ע־איינינע פארמאליטעטען. דעם בעקלאגטען האט מען גע געבען א שבועה. דער דיין איז אויפגעשטאנען. דער שמש האט איהם דערלאנגט א קליין תנכ'ל. באריס נורוויץ איז געשטאנען און זיינע רויטע באקען זענען געווען פול נחת.

דער שמש איז צוגעגאנגען מיט'ן תנ"ך צום בע־קלאגטען. דער דיין האט איהם ערקלערט. אז ער מוז צו־דריקען זיין קאפּ מיט'ן הוט.

— זאל ער מיר חאטש געבען 20 רובל א חודש... איך וויל דאך ארבייטען! האט מען פלעצליך דער־הערט רעגינא'ס קול.

באריס גורוויץ האט אנגעטהון דעם הוט.

— זאל ער מיר חאטש געבען פאר'ן קינד נור 10 רובעל! זאל ער מיר נור געבען 5! איך וויל נישט מעהר!

דער פארזיצענדער האט געבעטען דעם בעקלאגטען צו געהן צו איהם נעהנטער און האט מיט איהם גע־נומען ריידען אביסל שטילער. זי בעט דאך נאר א קליינע סומע! אפילו א נדבה פאר א פרעמדעם מיידעל איז דאך די סומע זייער א קליינע פאר אזא סוחר ווי איהר! דערנאך האט געפרופט דער אדוואקאט פער־האנדלען מיט'ן בעקלאגטען. אפשר וועט ער ביי איהם אויסרייסען חאטש וויעפיעל עס איז פאר'ן קינד.

באָרים נורוויץ האט גענומען דעם תנ"ך אין האַנד.

א ווײלע איז ער געשטאנען פערטראכט.

נור באלד האט ער בעהערשט זיין שוואכקייט. ער מ א ה ט נ י ט ז י י ן ש ו ל ד י ג. דאס איז זיין פפליכט קענען זיין פירמא, קענען זיין געזעלשאפטליכען מצמד. ער איז דאך עפּעס א פיינער בעל הבית!

דער דיין האט בעשווא־ען און ברוך בן יהושע האט געשווארען.

באָרים נורוויץ איז ארויס ריין און דאס מיידעל רבקה מוטערפעדעל האט געמוזט בעצאהלען די געריכטס־קאסטען. אין צעהן מינוטען ארום איז שוין קיין מענש ניט געווען אינ'ם געריכטס־זאַל.

באָרים נורוויץ איז ניט געגאנגען צוריק אין קאנ־טאָר, נור גלייך צו זיך אהיים. זיין פרוי האט איהם בע־געגנעט מיט טענות, ווארום ער האט היינט פאַרשפּעטיגט אביסעל צו מיטאָג. באָ־ים גורוויץ האט מיט א שמייכעל א קוש געטאָהן דער פרוי אין שטערן...

מ. י. ברדיטשבסקי.

ר' תנחום.

ר' תנחום איז בעקאנט געווען אין גאנץ קיטוב אלס ר' תנחום.

דער נאמען „ר' תנחום" אליין, האט שוין אין זיך געהאט אסך שבחים, וואס א יוד קען זיך נור פאר־שטעלען.

ר' תנחום האט געוואנט ר' תנחום האט היינט געראווענט אין דעם ארער אין יענעם בית המדרש. ר' תנחום האט היינט ביי דעם געטרונקען א קאפּ ווארימס. ר' תנחום איז עפּיס היינט ניט בקו הבריאה ארער ר' תנחום האט ניט איברינ ליעב צו עסען קעז וכדומה א־זעלכע זאכען האט איינער דערצעהלט דעם אנדערן, א שנור געזאנט דער שוויגער און א טאטע א זוהן. און באמת איז ער טאקי א פארנעהם. א לייטישער אלטמ־שקער נעהט כסדר אנגעגארטעלט, טראגט צווי יארמיל־קעס און לעגט דריי פאר תפילין. דענקט אייך דריי פאר תפילין לעגט ר' תנחום, רשיים, רבינו תמ'ס און שמושא רבאים...

און מיט דעם אלעמען בעריהמט ער זיך ניט, איז ביי זיך ניט גרויס מיט זיין יראת שמים. נור ער טהוט אלעס געלאסען, גלייך ווי ס'דארף אזוי טאקי צו טהון.

געלאסען רעדט ער מיט מענשען. ער איז א גרוי־סער למדן, ער האט פיינר פלפול מיט רעטענישען. פערקעהרט, ער האט ליעב דעם פראסטען פשט גמרא לערנט ער שטענדיג אהן מהרש"א און אהן מהרים שיף.

אין קלויז קומט ער פון די ערשטע. שמועסט אביסעל פון וועלטזאכען, אין וועלכע ער איז א גרוי־סער בקי. און דערנאך איז ער געלאסען עוסק אין גאט זאכען. ער קריגט זיך נישט מיט קיינעם. צו יעדען, איז

B. Gabryelska, Kraków, kupuje, sprzedaje i najmuje — fortepiany pianina, harmonie i pianole — krajowe i zagraniczne nowe i przegrane — za gotówkę i na spłaty — bez zaliczki

ער צונעלאוט, ער איז נישט קיין עקשן אבער ער איז אויך ניט ווייך ווי א פרוטע, אדרבא, ער ווארפט אבי־סעל אנ׳עהרפורכט אויף די מענשען אין קיטוב.

אין מסחר נעהט איהם ניט גלענצענד און ער איז ווייט פון אנ׳עושר. אבער ער לעבט, ווי א שעהנער „בעל הבית״ מיט זיין צנועה פעריל. קיין קינדער האָבען זיי נישט און ער האָט חלילה נאָך ניט צו זיין ליע־בען נאמען, מיט נאָט ברוך הוא, לעבט ער אזוי ווי מיט עפּיס א טייערן פריינד.

ער איז ניט קיין איבריגער בעל צדקה, נור או ער ניט שוין, ניט ער עם מיט׳ן גאנצען הארץ. מיט שטאדוואכען ניט ער זיך ניט קיין סך אב. אָבער או ער וויל עפּעס א זאך, שפּארט ער זיך איין, ניט ווייל ער איז חלילה אנ׳עקשן, נור ווייל, ער איז רי תנחום...

ראש השנה איז ער „מקריא״ ביי שופר בלאזען, ס׳פערשטעהט זיך אליין, או ר׳ תנחום איז מקריא. שמחת תורה איז ער „חתן תורה״ און אויך דאָס פער־שטעהט זיך ויך אליין.

אזוי לעבט זיך ר׳ תנחום אָב זיינע יאָהרען, נור ווייל ער איז ר׳ תנחום.

(אויס׳ן העברעאישען פון ז. האבער.)

אפרים צימבאליסט אין קראקוי.

דעם 20 יענער וועלען די קראקויער מוזיק־ליעב־האָבער האָבען די געלעגענהייט צו הערען שפּילען דעם יונגען וועלט־קינסטלער אפרים ציםבאליסט, וועל־כער האָט מיט דינע בין אהערינע קאָנצערטע איבעראשט די גאנצע מוזיקאלישע וועלט.

אפרים צימבאליסט איז געבוירען אין יאָהר 1890 ביי אָרימע יודישע עלטערן אין ראָסטאוו (רוסלאנד) און שוין אין זיין 8־טען לעבענס־יאָהר האָט ער אויף זיך געצויגען די אויפמערקזאמקייט פון די מוזיק־מבינים.

ער איז קוים 17 יאָהר אלט געוועזן, ווען ער האָט געענדיגט דאָס פּעטערסבורגער מוזיק־קאָנסערוואטאָריום אונטער דער לייטונג פון בעריהמטען לעאפּאָלד אויער. און זייט דעמולט האָט ער קאָנצערטירט אין רוסלאנד און אין דייטשלאנד, וואו ער האָט זיך קונה־שם געווען אלס ערשט־ראנגיגער קינסטלער.

די דייטשע קריטיקער, וועלכע פערהאלטען זיך צו יעדען יונגען קינסטלער ריקזיכטסלאָז, האָבען פון איהם געשריעבען מיט התפעלות, און די „פאָסישע צייטונג״ האָט איבער איהם געשריעבען: די מוזיק־וועלט בעוויינט די פערלוסטע פון יאָאכים׳ן, ווילהעלמ׳ן און סאראַסאַטע׳ן — צימבאליסט איז אָבער דער יונגער קינסטלער, וועלכער האָט אין זיך די פעהיגקייטען פון אלע דריי געשטארבע־נע „מייסטער׳ס״.

אפרים צימבאליסט בעזיצט די אלע מעלות, וועל־כע כאראקטעריזירען איהם אלס קינסטלער אין גרויסען סטיל. די וועלטענע גרויסע טעכניק, די ריינע און פולע טענער און דער בעוואונדערענדער מוטה, פערהערליכען זיינע נאטירליכע פעהיגקייטען און זיין וויאָלין־קאָנצערט רופט ארויס א אונגעהייערע בעגייסטערונג.

ער שפּילט אויף א וויאָלין, „סטרא דיוואריוס״ וואָס האָט דעם ווערטה 40.000 קראָנען, וועלכען ער האָט בעקומען אלס פּרעזענט פון זיינעם א רייכען פערעהרער.

אלע פּוילישע בלעטער ווירמען איהם גאנצע הימ־נען און בעגריסען זיין קומען מיט שמחה, נאָר אלע פערגעסען צו זאגען או אפרים צימבאליסט איז א יוד. דען ער איז געבליבען אין רוסלאנד. איז ער פאר זיי א רוסע...

דער קאָנצערט זיינער וואָס וועט פאָרקומען אם 20 יענער, וועט זיין אין זאאל פון „אלטען טהעאטער״ און איז ארראנזשירט פון דער „דירעקציאָן פאר קראקויער קאָנצערטע״. ס׳איז כדאי או די יודישע מוזיק־ליעבהאָבער זאָלען זיך בעצייטענס בעזארגען מיט בילעטען. כדי דורך

דעם ערשיינען פון א גרעסער יודישער פובליקום, צו בעווייזען די סימפאטהיע פאר אונזער יונגען וועלט־קינסטלער. וועמענס בילד מיר ברענגען אין דער היינ־טיגער נומער.

די אינזעל סאמאס.

אין דער צייט, ווען וועגען קרעטא געפינט זיך די גאנצע פאָליטישע וועלט אין דער גרעסטער אויפרעגונג און די דאָרטיגע בעפעלקערונג קען זיך נאָך נישט בערוהיגען, ווייל זי שטעהט נאָך אל׳ן אונטער דער אבערהערשאפט פון די טירקיי, געפונט זיך א צווייטע ענגליכע אינזעל סאמאס אונטער די זעלבע פערהעלטנישע און עס איז דאָרט שטענדיג רוהיג און שטיל.

די אינזעל סאמאס איז בעוואוינט פון פאסט לויטער קריסטען, זי ווערד פערוואלטעט פון א קריסטליכען גובער־נאטאר, וועלכער ווערד ערנאנט פון סולטאן, און די צאָהלט דער טירקיי נאר א קליינעם טריבוט אלס צייכען או זי שטעהט אונטער טירקישע סאווערינטעט.

די דאָרטיגע בעוואהנער זענען מיט זייער שיקזאל גאנץ צופרידען און עס פאלט זיי גאר נישט איין, זיך אויפצולעהנען געגען דער טירקישע הערשאפט.

וואהרשיינליך פיהלט אויך די קרעטיזאנער בע־פעלקערונג נישט בעזאנדערס שטארק דעם עול פון סול־טאן, וועלכער האט ראָ״ט נאר א קליינע דעה — אבער זי ווערד אויפגעהעצט פון די אגיטאטארען, און איבערדעם הערשען דאָרט כסדר אונרוהען און אויפרעגונגען

נאטיצען.

(אילוסטרירטער אלבום פאר אינגענדעקאָראציאָן).

די רענאָמירטע פירמא טעפּיכהויז־מעבעלהויז, ס. שיין ק. און ק. האף און קאמערליפעראנט, וויען I בויערנ־מארקט 12 (פיליאלע: לעמבערג העטמאנסקא 12) האט זיך בערייט ערקלערט, אונזערע געעהרטע לעזער צו שי־קען העם רייכאילוסטרירטען אלבום גראטיס און פראנקא ווען זיי בערופען זיך נור אויף אונזער בלאט. ווענדען דארף מען זיך דירעקט צו דער וויענער פירמא.

נעטטי פעלד — ישראל קיטטענפלאַן
עמפעהלען זיך אלס פערלאָבטע
קראקאָווצע — גראָדעק יאגיעלל.
אים נאָוועמבער 1909.

איך גראטוליערע מיינע קאוזינע מאניא בוים אוים קאָלעמבינא צו איהר פערלאָבונג מיט הערן נפתלי הירש מוירער אוים יאדלאווא. סאלינא פריעד פרישטאק.

איך גראטוליערע מיינע קאוזינע מאניא בוים אוים קאָלעמבינא צו איהר פערלאָבונג מיט הערן נפתלי הירש מוירער אוים יאדלאווא זאפיא פריעד ניעוואָרנא.

איך גראטוליערע הערצליך מיינע שוועסטער מאניא בוים אוים קאָלאָמבינא צור פערלאבונג מיט הערן נפתלי הירש מוירער אוים יאראלאווא און ווינשע זיי איין הערצ־ליכען מזל טוב. אָביאס בוים קאָלעמבינא.

דען פערלאָבטען פּרל. מאניא בוים אוים קאָלעמ־בינא מיט הערן נפתלי הירש מוירער אוים יאדלאווא גראטוליערט הערצליכסט מ. שפעטט.

Nadesłane.

Dział inseratowy „Zydowskiej Gazety Ilu strowanej“ objęło biuro reklamowe i anonsów **„Prinzipia“ w Krakowie ul. św. Marka 21.** do tej firmy należy się zwracać we wszystkich sprawach inserowania w powyższem piśmie.

Die Inseratenabteilung der **„Judischen Illustrirten Zeitung“** hat das **Anoncen und Reklamen-Bureau „Prinzipia“ Krakau, Markagasse 21.** ubernommen, zu welcher sich die P. T. Inserenten in aller Insertionsangelegenheiten wenden wollen.

פרעמיעס פאר אונזערע דירעקטע אבאנענטען.

1) חער ס׳אבאנירט די „יודישע אילוסטרירטע צייטונג״ וועניגסטענס אויף א **פיערטעל יאהר** דירעקט ביי דער אדמיניסטראציע בעקומט כחנם א שענעם **וואנדקאלענדער לשנת תר״ע.**

2) ווער ס׳אבאָנירט דאס בלאט דירעקט ווע־ניגסטענס אויף א **האלב יאהר** בעקומט חוץ דעם לוח א פרעמיע איינע פון די צוויי העכסט־אינטערעסאַנטע היסטאָרישע ערצעהלונגען:

א) **„דוד שפירא“**, דער בעפרייער פון פראג.
ב) **„דון יוסף הנשיא“**, הערצאג פון נאקסאס.
ביידע שען אויסגעשטאטעט.

3) ווער ס׳אבאנירט דאָס בלאט דירעקט אויף א **גאנץ יאהר**, בעקומט חוץ דעם לוח אלס פרעמיע די ביידע אויבענדערמאנטע ערצעהלונגען: **„דוד שפירא“ און „דון יוסף הנשיא“.**

די פרעמיעס ווערען צוגעשיקט פארטא־פריי

די פריהערע פרעמיעס: „שפיצקאפּ״ און „ספרי דר רוביך״ זענען שוין אים גאנצען פערגריפען.

DRUKARNIA JÓZEFA FISCHERA

W KRAKOWIE - GRODZKA 62

TELEFON 412

STARANNE I SZYBKIE WYKONANIE WSZELKICH ROBÓT DRUKARSKICH

GRANICA
St. Kol. W. W. Rubl. austr.

אים הארעם פונ'ם סולטאן.

ארינינאל־ראמאן פון דער יונגסטער צייט.

(נייןצעהנטע פארטזעצונג *).

אננא פערשטעהט. וואס זי ע־וואַרט דאַ...

האלב־דערשראָקען, האלב ענטשלאָסען בליקט זי אויף דעם ווילדען פאשא.

— דאָס איז ביי מיר קיין נייעס נישט! — זאָגט זי שליעסליך — און אויב איהר ווילט מיך נישט לאָזען פייניגען, נאָר כדי צו בעפ־ידינען אייער ווילדע בעס־טיאלישע ליידענשאַפט, כדי צו ציהען פע־גניגען צוקוקענדיג ווי מיין קערפער צאַ־פעלט אונטער דער ריט און ווי מיין בלוט בעשפריצט דיזע באנק, וועלכע האָט זיך שוין נענוג אָנגעזאפט מיט מענשענבלוט — קענט איהר אייך די מיה ערשפאַ־רען... איך האָב מיך פריהער נישט אָבגעגעבען און אויך איצט וועט ער ביי מיר אין ריזעס שרעקליכע מינוט גאָר נישט פעלען.

— איך וויל נישט טרינקען אייער בלוט — ענטפערט דער פאשא קאלט — איך וויל נישט דוקא זעהען דיין צערטע הויט שפרינגען אונטער דעם לעדער פון מיין בייטש. — איך וויל עפּיס אַנדערש און אויב דו וועסט זיין גוט און פריינדליך צו מיר, קענסטו אַלסדינג ערשפארען — וועהל דיר וואָס דו ווילסט...

— אויב איך זאָל האָבען די וואהל צו ענטשיידען איבער מיין אייגענעם גורל— זאָגט אננאַ — וואָלט איך ליעבער געוועהלט. צוריקצוקעה־ען צו מיינע ליעבע על־טערן... אבער ווען איך קען דאָס נישט ערדייכען, איז מיר אלעס איבריגע גלייכגיל־טיג... אייערע שמיץ זענען פאר מיר נישט שרעקליכער ווי אייערע ליעבעס־אומאר־מונגען, ווי אייערע ליעבנאַכונגען און אייערע ליעבעס־שכרות...

— ווי איך זעה ביסטו איינגעשפארט! — רופט דער פאשא אונגעדולדיג — איך קען דיר אַבער פערזיכערן, אז דו וועסט נאָר באלד אויפגעבען דיין עקשנות! נאָך איינמאָל פרעג איך דיך, אויב דו ווילסט זיין פריינדיך צו מיר?

— ניין! — ענטפערט אננא ענטשלאָסען — אומזיסט דיין מיה! — דו וועסט עס בעדויערן! — רופט דער פאשא בייז און לאזט זיך ארויסנעהן — איך נעה פון דאנען... באלד וועלען מיך דיינע הילפערופע נישט מעהר דערגרייכען!...

— נעה, נעה! — ענטפערט איהם אננא הארט — איך וויל נישט ערקענען דיין רחמנות מיט מיינע יאמער־געשריי!

— פערפלוכטע ווייב! — קריצט ער מיט די צייהן און פערלאָזט דאָס צי־מער. אין וועלכען אננא בלייבט צוריק מיט די צוויי זאָלדאטען.

זיי שליעסען צו די טהיר און לאָזען זיך צו איהר צו מיט אכזריות.

באלד האבען זיי זי אנידערגעוואָרפען און צונעבונדען איהרע הענד און די פיס צו די 4 פיס פון דער באנק...

און איצט האבען זיי אנגעהויבען צו בעארבייטען איהר קערפער מיט צוויי גרויסע לעדערנע ביימשען.

פאַוואָלינקע האבען זיי געטהון זייער ארבייט, נישט געאיילט. צווישען יעדען קלאפ זיך אבגערוהט עטליכע סעקונדען, אבער דאפאר זענען די קלעפ געווען אמת מורא'דיג.

דער פאשא האט רעכט געהאט: די טירקישע שמיץ זענען געווען פייערדיגער און ברענענדיגער ווי די רוסישע...

ביים פינפטען קלאפ איז אננא געשטיונגען די הויט און בלוט האט אנגעהויבען שפריצען. די צוויי מלאכי־חבלה האבען אבער דאריוף נישט געקוקט און זיך געטהון זייער ארבייט מיט א געוויסען פלעגמאטיזמוס. גלייך זיי וואלטען געקלאפט שטיינער...

אננא'ס קערפער האט געצאפּעלט אונטער יעדען קלאפ... אבער קיין געשריי איז געקומען פון איהר מויל. זי האט פערביסען די צייהן און געשוויגען, וויסענדיג, אז שרייען וועט איהר נישט העלפען און אפשר נאך מעהר רייצען די טירקישע זאלדאטען. אפשר א 10 מינוט האט געדויערט די פראצעדור.

פלוצים עפענט זיך די טהיר און ס'קומט אריין דער פאשא, בלייך ווי די וואנד...

— זעה אונזער שטיקעל ארבייט! — ווייזט איהם די זאלדאטען, מיט טריאומף, רעכענדיג אויף זיין צופריעדענהייט.

— דער רוח זאל אייך נעהמען! ענטפערט ער זיי מיט כעס — וואס האט איהר געטהון? איהר האט דאך פון איהר געמאכט א תל!

— מיר האבען בלויז אויסגעפיהרט דיין בעפעהל! ענטפערן זיי ויך. —

— ריכטיג! — זאגט ער — איהר זענט טאקי נישט שולדיג, אבער איך האב פערלארען... שנעל בינדט זי אב, טראגט זי אריין אין מיין כיראה און לויפט נאכ'ן דאקטאר פלאקעה — איך האב נעהמליך בעקומען א בעפעהל, די געפאנגענע צוריק היינט צושטעלען צום סולטאן...

ר' זאלדאטען טראגען די האלב טויטע אריין אין קאנצליי, בענאסען זי מיט וואסער און וויקעלען זי ארום מיט נאסע טיכער. דערנאך לויפט איינער פון זיי צום דאקטאר, וועהרענד דער אנדערע בלייבט צוריק מיט'ן פאשא אין ביידע בעמיהען זיך, צו דערמינטערן די אהנמעכטיגע אננא.

אכטצעהנטעס קאפיטעל.

דאס ווידערזעהען מיט'ן פאטער.

יאזעף טאמאשעווסקי איז נישט לאנג געווען אין א־עסט. קוים האבען זיך זיינע חברים דער־ואיסט ווי ער שטעקט און וואס מיט איהם איז געשעהן, זענען זיי שנעל געפאה־ען און האבען איהם פון א־עסט בעפרייט. זיי האבען זיך באלד לעני־טימירט אלס דאס, וואס זיי זענען באמת, וויסענדיג, אז האטשי דער מערכענ־האנדעל איז טאקי אין רוסלאנד שטא־ק פערבאטען, קען מען זיך אבער דאפון לייכטער א־ויסדרעהען, ווי פון א חשד או מען איז א רעוואלוציאנער!

געקאסט האט די מעשה א היבש ביסעל געלד. אבער טאמאשעווסקי איז ארויס פ־יי און האט באלד ווידער אנגעהויבען זיינע פריהערינע געשעפטליך.

דער סוף, ווער ער איז געווען האט זיך באלד פער־בריימעט אויך אין דעם שטעדטיל, ווי אננא'ס עלטערן האבען געוואוינט און באלד זענען זיי געוואָהר געוואָר־ען וואס מיט זייער טאכטער איז געשעהן, און ווי זי געפונט זיך א־צט.

דער פאטער האט געכיך פערקויפט זיין הייזעל,! זיין ביסעל ארימקייט און איז געפאהרען קיין קאנסטאנטינאפאל זוכען זיין טאכטער.

זוכען א שפילקע אין א וואגען איז אבער פיעל גרינגער, ווי זוכען א מיידעל אין קאנסטאנטינאפאל, דארט ווי עס געפונען זיך אזוי פיעל שאנד־הייזער, אזוי פיעל הארעמס און פון וואנען עס ווערען יעהר יעהרליך טויזענדער לעבענדיגע נפשות פערקויפט אין די שאנדהייזער און הארעמס פון אריענט...

און אזוי איז טאקי. אננא'ס פאטער ארומגעגאנגען עטליכע טעג אין דעם גרויסען פרעמדען קאנסטאנטינאפאל. האט ארומגעבלאנדזעט אין זיינע גרויסע, שמוציגע גאסען — אהן א ציעל און אהן א האפנונג, צו געפינען וואס ער זוכט...

מען האט איהם צוואר געראטהען, אויפצוזוכען די חברה־לייט אין דעם .גרויען הויז', אפשר וועט ער דארט עפּיס געוואָהר ווערען, און ער האט זיך אפילו טאקי צו זיי דערפרעגט.

אבער זיי, זעהענדיג פאר זיך א קליינשטעדטילדיגען יוד מיט א צע־יסענער קאפאטע און א ארים פנים, האבען זיי פערשטאנען, אז קיין גרויסע אפותיקא וואלטע זיי פון איהם נישט געקענט ארויסציעהען און איבערדעם האבען זיי איהם משלח געווען מיט נאר נישט.

— מיין ליעבער יוד! — האט איהם דער הויפטמאכער געזאגט — איהר האט אייך טועה' געווען אין דער אדרעסע. נישט אונז מיינט איהר. מיר ווייסען גאר נישט פון א זאלכע זאכען און איהר מוזט אייך זוכען אן'אנדער ארט. אפשר וועט איהר פא־ט געפונען אייער טאכטע־.

— אפשר קענט איהר מיר אבער זאגען — האט זיך דער יוד געבעטען — ביי וועמען איך זאל מיך נאכפרעגען וועגען דעם? איך בין דאך דא א פרעמדער!

— פרעגט אפשר נאך ביים רב — האט זיך דער חברה־מאן א שפאס גע־מאכט — אפשר וועט איהר דארט געוואויהר ווערען דעם סוד.

דער פראסטער יוד האט אבער די זאך אויפגעפאסט ערנסט. טאקי גערעכט קלערט ער ביי זיך — איך וועל געהען צום רב!

און טאקי מניה־ביה האט ער זיך דערפרעגט צום חכם־באשי.

דער חכם־באשי האט איהם צוערשט נישט געוואלט אריינלאזען. דערזעהענדיג זיינע ארימע קליידער. אבער דער יוד האט זיך איינגעשפארט און ער האט איהם געמוזט אויסהערען.

— איך קען אייך נאר נישט העלפען! —' האט איהם דער חכם־באשי גע־זאגט, נאכדעם ווי ער האט געענדיגט זיין גאנצע מעשה — עס איז ליידער פער־שוראהנען אין קאנסטאנטינאפאל אזוי פיעל דערארטיגע הייזער און מענשען. אז קיין שום נאכפארשען וועט נישט העלפען...

— אבער וואר־ם ניר אוים — רופט זיך אב דער חכם־באשי, — אפשר איז דאס נאר א .אצבע אלהים' — א פינגער צייג פון גאט ב"ה! פאר עטליכע וואכען זענען ביי מיר געוועזען צוויי טירקען און האבען מיר דערצעהלט עפּיס א גאנצע מעשה וועגען א יודיש מיידעל פון רוסלאנד, וועלכעס מען האט געבריענגט אהער צו פערקויפט צום סולטאן... אפשר איז דאס נאר אייער טאכטער...

(פארטזעצונג קומט).

*) נייע אבאנענטען ערהאלטען די פריהערינע פארטזעצונגען אויף פערלאנגען גראטיס צוגעשיקט.

לעזט

די נייע יודישע טעגליכע צייטונג

„דער טאג"

„דער טאג" איז רעדיגירט אויף דעם מאדערנסטען אופן פון זיכטינסטע פובליציסטישע און ליטעראַרישע קרעפטע און בעפאַסט זיך מיט אַלע פראַגען פון עפענטליכען לעבען.

„דער טאג" ברענגט אין יעדער נומער די אויספיהרליכסטע אינפארמאַציעס איבער אַלע וויכטיגע עראייגניסע אין דער אַלגעמיינער וועלט בכלל און אין דער יודישער וועלט בפרט.

„דער טאג" האט אַ נעדיענענעם ליטעראַרישען אינהאַלט; יעדע נומער ענטהאַלט די אַלערלעצטע ידיעות פון די ערשטע קוועלען, פון די אפיציעלע קארעספאנדענץ־ביוראָ'ס און פון שפעציעלע קאָרעספאנדענטען אין אַלע גרויסע שטעדט.

„דער טאג" האט זיינע שפעציעלע קארעספאנדענטען אין אַלע אויסלענדישע הויפטשטעדט, אין אַלע יודישע מרכזים, און די לעזער פונ'ם „טאג" זענען אינפאָרמירט איבער אַלעם וויכטיגע און אינטערעסאַנטע, וואס האט זיך עראייגנעט אין דער גאַנצער וועלט.

צו דער שבת'דיגער נומער פון דעם „טאג" ווערען צוגעגעבען

צוויי בחנם'דיגע בייל‍אגעז

א הומאָריסטישע און א ליטעראַרישע מיט אָריגינעלע אַרטיקעל, קאַריקאַטורען און הומאָרעסקען פון די בעסטע יודישע שרייבער.

„דער טאג" איז א אונפּארטייאיש בלאט. ער נעהמט שטעלונג צו אַלע פראַגען פון יודישען לעבען, אָפען און קלאַר. נישט בעענגט פון פּאַרטיי־ריקזיכטען און נישט געלייטעט פון אַניטאַטאָרישע ציעלע.

„דער טאג" איז כאופן זה דאס ארגאן פון כלל־ישראל. יעדער יוד געפונט אין איהם, וואס איהם אינטערעסירט. יעדע טעטע זאך געפונט אין איהם איהר וואַרמען פערטרעטער. יעדע שעדליכע איהר ענערנישעסטען בעקעמפפער. אָהן ריקזיכט פון וועלכער זייט זיי וועלען אויסגעהען.

„דער טאג" קאָסט:

אין קראקא און אין לעמבערג:
מאָנאטליך 1.20 קראָנען.
פיערטעליעהרליך 3.50 „
האַלביעהרליך 7.— „
איינצעלנע נומער 6 העלער.

אין גאַנץ עסטערייך:
מאָנאטליך 1.50 קראָנען.
פיערטעליעהרליך 4.— „
האַלביעהרליך 8.— „
איינצעלנע נומער 8 העלער.

אין רוסלאַנד: מאָנאטליך 50 ק. פיערטעליעהרליך 1.50 רובל. האַלביעהרליך 3 רובל. איינצעלנע נומער 2 קאָפּ.

אין אויסלאַנד: מיט טעגליכער צווענדונג פער קווארטאל 7 פראַנק. גאַנציעהריג 25 פראַנק. איינצעלנע נומער 12 סענטים.

פּרעמיע פאר די אבאָנענטען.

די דירעקטע אַבאָנענטען פונ'ם „טאג" בעקומען אלס בחנם'דיגע פרעמיע די אילוסטרירטע ליטעראַריש־בעלעטריסטישע מאָנאַטשריפט **„בית ישראל"** (א פאַמיליענבלאט פאַר יעדען יודישען הויז).

דאס ערשטע העפט ערשיינט שוין אים קומענדען חודש יענער.

די אַבאָנענטען פון דער „יודישער אילוסטרירטער צייטונג" בעקומען דעם „טאג" מיט 10% ביליגער. עבענזאָ וועלען די אַבאָנענטען פון דעם „טאג" בעקומען די „יודישע אילוסטרירטע צייטונג" מיט 10% ביליגער.

אדרעסע: **Redakcya „DER TAG" (Dzień) Kraków, Grodzka 62.**

Skrzynka pocztowa 124.

פאַר רוסלאַנד: י. מערעצקי, ווארשא, נמיעלנא 49. פיליע אין לאדז: פשעיאור 16.

עפּילעפּסיע.

ווער עס אן פאלוכט. קרעמפפען א. אנדערע נערוועזען צושטענדען ליידעט. פערלאנגע בראשירע דאריבער. ערהעלטליך גראטיס אונד פראנקא דורך די

Privil. Schwanen-Apotheke Frankfurt a. M.

Packet-Träger

und Knebel liefert billigst

Hans Pruner, Gloggnitz N. Ö.

Rehgeweihe

Hirsch geweihe Hirsch-[illegible]

u. s. w. suche ich zu kaufen Offerten mit Preis unter „DB" 378 an **Rudolf Mosse, Dresden.**

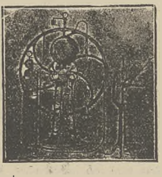

וואדאוואסער־מאשינען קופּפער צילינדרע אלעראַרט בעדאַרפס־אַרטיקעל פיר וואַ־וואסערפאבריקען ליפערט ביללינ

Brückenstein Lemberg, Panieńska 15.

Kaufm. Fern-Unterricht!

בוכפיהרונג (אללע סעטהאדען) האנדעלסקארעספאנדענץ, דייטשע או. פאלנישע שפראכלעהרע, קויפמ. רעכנען, האנדעלסאו. ועכסעלרעכט, וואַרענקונדע, געאגראַפיע, שענשרייבען, עספּעראַנטאַ-וועלטשפראַכע, וועלט-געשיכטע, קאנטאר-פראקסיס, סטענאגראַפיע (אללע סיסטעמע) א.ז.וו. יעדערמאַן ערמעגלען אהנע בעזאנדערע פארקענטניסע אים בריעפליכען וועגע אונד אין קורצע צייט גרינדליך ערלערנען. — ביי גלייכצייטינער טיילנאהמע אין 4 לעהרפעכערן,

Stenographie gratis

האנאראר מעססיג, — ערפאלג גאראנטירט!

Gründl. briefl. Ausbildung zum tüchtigen Kaufmann.

אנפראגען נור געגען רעטורקארטע, פראספעקטע א 50 העלר פראכבריעפע K. 2.50 פראנקא.

Bücher-Lieferung gegen Monatsraten!

Graetz, Gesch. d. Juden 13 B.
Meyrs, Con. Lexicon 20 „
Brockhaus „ 17 „
Spamers, Ill. Weltg. 11 „
Inlönder Kon. p. d. Wörterbuch 4 „
Brehms Tierleben 11 „
Leixner, Literaturg. 4 „
Kaufm. Bibliothek 5 „
Weltall u. Menschheit 5 „
Allgem. Naturkunde 10 „
Sämtliche Klassiker (illus.)
Gediegene Belletristik

Alles in neuester Auflage u. in Prg. gebunden liefert solventen Personen gegen Monatsraten v. K. 5. aufwärts.

Erstes commer. Unterrichts-Institut

Abteilung fur briefl. Unterricht

Weissmann Podgórze-Krakau

Zakład wodoleczniczy

i sanatoryum specyalnych chorób nerwowych

Dra Łupczyńskiego,

Kraków, ul. Szujskiego 11.

MARKA OCHRONNA

Cacao Hoff

Przewyższa wszystkie dotychczasowe marki.

Jana Hoffa Fabryka czekolady i kakao · WIEDEŃ-STADLAU ·

Kluge Eheleute

bestellen sofort gegen Einsendung von nur 60 Heller in Briefmarken das Buch Ehe u. Liebe ohne Kinder, durch Frau

Hüller, Leipzig-Li., 22.

Für Wien-Reisende!

Hotel Nordwestbahn

Wien II, Taborstr. 47

(beim Nordwest u. Nordbahnhof) empfiehlt schöne, reine Zimmer um K. 2 50 8 Min. vom Stadtzentrum. Alle Auskünfte im Hause.

Zimmermann, Besitzer.

אלערפיינסטען טהעע אונד קאפע

פערזענדעט פער פאסט פון איין קילא אנגעפאנגען. פאן 4 קילא אויפווערטס וענרע פראנקא אונד אנגרא-פרייזע בערעכנעט. אן וויעדערפערקייפער גרויסער ראבאט.

דא איך איין גרויסעס לאגער דירעקט אויס טריעסט האבע זא זינד די פרייזע מעסיג: טהעע פאן 4 קר', קאפע פאן 2.40 אויפווערטס. אויף פאקעל טהעע פון 6 h. אנגעפאנגען בעקאממען וויעדערפערקייפער 30°/ₒ ראבאט.

Alexander Frey, Nowy-Targ.

Bettnässen!

Befreiung sofort, Alter und Geschlechts angeben. Auskunft umsonst. **Institut Aeskulap Nr 476 Regensburg** in Bayern.

„VLAHOV"

najlepsza hygieniczna specyalność światowej sławy, o cudownie wzmacniającem działaniu na żołądek.

„MARASCHINO CREME"

przewyższa wobec swej doskonałości wszystkie pod tą nazwą wyrabiane likiery,

dostarcza:

R. VLAHOV, Zara w Dalmacyi.

Zastępca dla Galicyi i Bukowiny:

ALOJZY GROBLER

Dom komisowy w Krakowie. Telefon Nr. 518.

Reparaturen

von

Nähmaschinen

aller existierenden Systeme

wie auch

Elektrischer-Glocken

übernimmt

zu billigen Preisen

Erwin Fuchs

Elektro-Mechanische-Anstalt- und technische Niederlage.

Krakau, Senackag. 10.

Provinz-Aufträge werden promptest effektuirt.

Zeïdijje

Soeben erschienen

„ZEÏDIJJE"

Das goldene Buch der Schönheitspflege

Verfasst von **Ph. MR. GUSTAV PROCHE**

Apotheker und Inhaber des ... Laboratoriums **Brcka**, Bosnien.

Inhalt:

1. Vorwort.
2. Was ist die Schönheit?
3. Was nennt man Schönheitspflege?
4. Jede Dame kann schön werden.
5. Systematische Schönheitspflege.
6. Wie die Orientalin die Schönheitsmittel gebraucht.
7. Ueppiger Haarwuchs.
8. Behandlung spröder, struppiger Haare.
9. Pflege der Augenbrauen und Wimper.
10. Haarfarbe schwarz.
11. Tägliche Mund- und Zahnpflege.
12. Gutachten.

Versand diskret gegen Vorauseinsendung von 60 Heller (auch in Briefmark.) portofrei durch:

Parfumerie ORIENTALE

GUSTAVE PROCHE BRCKA-BOSNIE

ОРИЈЕНТАЛСКА ПАРФИМЕРИЈА

Густав Прохе, Брчко-Босне

Pierwszy krajowy, hurtowny i częściowy

Skład Gramofonów

Józefa Wekslera

we Lwowie	w Krakowie
Sykstuska 2	Grodzka 71
Telefon 2033/II	obok Wawelu

poleca swoje stanowczo **bez szmeru najlepiej grające Gramofony,** oraz płyty z marką »Piszący Aniołek«, uznane przez pierwszorzędnych znawców za **najlepsze i najtrwalsze.**

Odznaczona na Wystawie Jubileuszowej we Lwowie w październiku 1908.

najwyższem odznaczeniem **Grand Prix**

Cenniki darmo i opłatnie.

20.000 płyt polskich, ruskich i żydowskich zawsze na składzie. **20.000**

KORZYSTNA WYMIANA PŁYT

Części składowe i warsztaty reparacyjne na miejscu

Gramofon koncertowy z 10 płytami 60 K.

Przeróbka lub zamiana Pathéfonów na gramofony, oraz wielki wybór Pathéfonów i płyt.

Jeneralne zastępstwo
Towarzystwa Ack. Gramofonów
z marką »PISZĄCY ANIOŁEK«

Zjedn. austr. akc. towarzystwo żeglugi parowej

„AUSTRO-AMERICANA"

Regularny i **bezpośredni**

ruch z Austryi do Ameryki, Kanady i t. d.

Rozkład jazdy:

z Tryestu do Nowego Yorku

1910

Oceania«	1 stycznia	»Oceania«	19 lutego
Argentyna«	15 „	«Argentyna«	5 marca
Martha Washington« . .	27 „	»Martha Washington« .	12 marca
Alice«	5 lutego		

z Tryestu do Argentyny przez Rio de Janeiro

1909

»Francesca«	23 grudnia	»Atlanta«	31 grudnia

1910

Laura«	20 stycznia	»Columbia«	3 marca
Sofia Hohenberg«	10 lutego		

Zmiany zastrzega się.

Jeneralna Ajencya dla Galicyi i Bukowiny i sprzedaż kart okrętowych

GOLDLUST i SKA.

Kraków, ul. Lubicz 7. (naprzeciw dworca kolej,)— Lwów, ul. Na Błonie l. 2. jakoteż wszystkie prowincyonalne ajencye.

BIURO SPEDYCYJNO-KOMISOWE

העברעאישער פערנאונטערריכט.

דורך מיינע 32 קונסטפאלע העברעאישע אונטערריכטס-בריעפע וועלכע איינען גרויסען טהייל דער העברעאישען ליטעראטור אין פראזא און פאעזיע אונד די גאנצע גראמאטיק אין פערשידענען איבונגען ענטהאלטע קאן יעדערמאן דיא העברעאישע שפראכע אין קורצער צייט לייכט אונד גרינדליך אין ווארט אונד שריפט ערלערנען. האבע הונדערטער דאנקזאגונגען פאן שילערן.

פראספעקטע גראטיס. פראבענומער 1 קראנע אין מארקען, אויך אויסלענדישע

S. Walkowski, Krakau, Miodowa 16 Postfach 119

Lecznica chirurgiczna Zakład Roentgenowski

Dr. Artura Frommera

Godziny ord. 9—11 przedpoł. 3—5 popoł.

Kraków, Tomasza 18. Róg ul. Floryańskiej

Telefon Nr. 81.

כשר **דעליקאטעס־זויערקרויט** כשר

בהכשר דבר״צ דק״ק רישא. אפפעריערט נור אן וויעדערפערקייפער:

די ערשטע גאליצישע גורקענאיינלעגערייא אונד זויערקרויט־פאבריק

G. ZIEGLER, RZESZÓW

אנפראגען דירעקט, אדער אן דען פערטרעטער:

LEON GERSTEL, Krakau, Berka Joselowicza.

פערלאנגט איבעראל: אכטעט גענוי די אויפשריפט אויף יעדען פאס אדער קיבעל:

ציעגלער׳ס כשר זויערקרויט.

Denjenigen Damen, welche an den Gebrauch eines Puders gewöhnt sind, empfehle ich als das Vollkommenste was in dieser Hinsicht existiert,

Grolich's Flora Puder.

Derselbe wird von der höchsten Aristokratie und dem Adel von Österreich und Deutschland gebraucht und liegen mir viele sehr schmeichelhafte Anerkennungen vor. — Der Flora Puder ist der zarteste, feinste und samtweichste Tages- und Abendpuder. Flora Puder ist nicht bleihältig daher vollkommen unschädlich, festhaftend und für das geübteste Auge unkennbar. Grolichs Flora Puder wurde bei der Pariser Ausstellung 1889 mit der Goldenen Medaille preisgekrönt. An der Prüfung und Preiszuerkennung nahmen die grössten und hervorragendsten Koryphäen der Wissenschaft teil und kein anderes Fabrikat erzielte diese hohe Auszeichnung. Preis eines hochelegantes Cartons K 1·— und 1·60. Vorrätig weiss, rosa und gelblich.

Gebrauchsweise: Flora Puder wird am vorteilhaftesten mit einer Quaste oder Baumwolle aufgetragen und mit einem Stückchen Flanel oder Rehleder gut verrieben. Ist der Teint sehr trocken, so verreibe man vorher am Gesichte gleichmässig ein wenig Creme Grolich, wische dasselbe noch mit einem Tuche ab, so dass nur eine Spur von Fett am Gesichte zurückbleibt, und trage dann den Puder, wie bereits erwähnt, auf. Der Effekt wird ein prachtvoller und zufriedenstellender sein.

Blasse Damen und Herren

erhalten durch Anwendung von

Grolichs' Rydyol (vormals Grolich's Rosentau genannt)

[illegible]

[illegible]

Generaldepot in der **Engeldrogerie** von **Joh. Grolich** k. k. Privilegiums-Inhaber in **Brünn**, Mähren.

In Drohobycz bei E. Safrin, Apotheker
„ Lemberg, E. Bucker's Apotheke,
„ M. Hübner, Drogerie.
„ Krakau, Wiktor Hedyk, Apotheker,
„ Czernowitz, Schmidt & Fontin, Drogerie.
„ Podwłoczyska, Maurycy Zimmermann, Drogerie.
„ Żurawno, Jos. Auszrock, Apotheke.
„ Suczawa, Carl Sternberg, Drogerie.
„ Stanislau, A. Wojciechowsky, Drogerie.
„ Przemyśl, F. Wojciechowsky, Drogerie.

Von der k. k. Statthalterei konzes.

Annonzen-Expedition, Reklame-Bureau und Plakatierungs-Anstalt

„PRINCIPIA"

Krakau, Markagasse 21.

Alleinige Inseratenaufnahme

für das Tagblatt: „Naprzód" und „Der Tag"

Die Wochenblätter „Prawo Ludu", „Jüd.-Illustr. Zeitung" und „Konzert-Anzeiger"

Adressbuch für Handel und Gewerbe Arbeiter-Familien- und Taschen-Kalender.

Interessenten verlanget alleräusserst gestellte Offerte.

Wydawca: M. Fischer. — Odpowiedzialny redaktor: J. Kreppel. — Drukarnia Józefa Fischera w Krakowie.